

ANTISZEGREGÁCIÓS TERV

I. Helyzetelemzés az alacsony státuszú népesség területi koncentrációjáról a város egészének tekintetében

Mezőberény város demográfiai és társadalmi mutatószámai

Mezőberény város lakónépessége a 2001. évi népszámlálás adatai alapján 11.389 fő (2007-ben 11.274 fő), ezen belül az aktív korúak aránya 59,8% (azaz 6810 fő). A gazdaságilag inaktívak népességben belüli aránya 37,6%, a munkanélküliség 3,8%-os – a 2001-es népszámlálási adatok szerint¹ –, 2007-ben a nyilvántartott álláskeresők aránya 9,8% a munkavállalási korú népességben. A lakosság 18,1%-a 14 évnél fiatalabb és 22,1%-uk 60 évnél idősebb. A '90-es évek elején az országos átlagnak megfelelő volt a romák aránya a lakosságon belül (Kertesi – Kézdi 1998. 338), a népszámlálási adatok szerint 3,6 %, 2006-os becslés szerint 10%, körükben a munkanélküliség magasabb a városi átlagnál.

Az iskolázottsági mutatók a 2001-es népszámlálási számsorok szerint meglehetősen lehangolóak, az aktív korú népesség 34,2%-a 8 osztályt vagy kevesebbet végzett. A 15 vagy idősebb lakosok körében a legalább 8 osztályt végzettek aránya 83,8%, a romák többsége is elvégezte a 8 általánost. A felsőfokú végzettségűek aránya a város teljes, 25 évnél idősebb népességében 6,9%, a romák között csupán kb. 10 fő (1%) rendelkezett felsőfokú végzettséggel.

Az alacsony presztízsű foglalkozási csoportok aránya 77,6%. Amellett, hogy az országos átlagnál magasabb a munkanélküliek aránya; a 180 napon túl nyilvántartott álláskeresőké 4,4%. Ugyanekkor a munkanélküliek közel fele tartós munkanélküli. A kizárólag állami vagy önkormányzati támogatásból élők aránya (szintén az aktív korúakon belül) 31,6%.

Rendszeres szociális segélyt a lakosok 2,4%-ának, míg lakásfenntartási támogatást 276 családnak folyósítanak. 2007-ben szociális étkezésben 20 fő részesült, házi segítségnyújtásban pedig 79 fő. A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15–59 évesek) belül 50,5%, a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők' aránya az aktív korúakon belül 25,4%. Az olyan háztartások száma és aránya, amelyekben egyáltalán nincs foglalkoztatott, 2058 háztartás, azaz 48,3%. A gyermekek 80%-a rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesült 2006-ban, 2008 novemberében rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben 803 fő részesült.

A képet tovább színezik a leromlott lakókörnyezetre vonatkozó indikátorok, mely szerint a komfort nélküli vagy félkomfortos és szükséglakások aránya 29%, a maximum egyszobás lakásoké pedig 12,2% (a teljes lakásállomány 4470 db). 77 db önkormányzati tulajdonú bérlakással is rendelkezik a település.

¹ 2006-ban 5,53%.

Az óvodai nevelés és az iskolai közoktatás integráltságáról

Az óvodák, általános iskolák

Az óvodai nevelés az Összevont Óvodában valósul meg, mely 5 egységet (tagintézményt) fog össze. Kettőben nemzetiségi kisebbségi nevelés is folyik, nevezetesen a német illetve a szlovák kisebbségé. Az alapító okirat szerinti férőhely 73%-ban kihasznált. A 330 óvodás gyermek 45%-a hátrányos helyzetű, 43 gyermek pedig halmozottan hátrányos helyzetű és 10 a sajátos nevelési igényű. A Luther utcai (német nemzetiségi) és a Kodály úti (szlovák nemzetiségi) óvodák e szempontból viszonylag jobb helyzetűek, mint a többi tagintézmény. Az óvodák mind a német, mind a szlovák nemzetiségi szervezetekkel, illetve a cigány szervezetekkel is többnyire együttműködnek. (Az óvodás gyermekek HH-s és HHH-s arányaira vonatkozó adatokat az Esélyegyenlőségi program helyzetértékelő fejezete tartalmazza, a frissebb adatok pedig a program végrehajtását értékelő beszámolóban található meg.) A 2009. évi őszi kimutatások kisebb negatív változást jeleznek, a gazdasági válság, a munkahelyek megszűnése helyben is éreztette hatását, 50% fölé emelkedett a HH-s gyermekek aránya.

A hátrányos, a halmozottan hátrányos helyzetű és a sajátos nevelési igényű gyermekek megoszlása tagintézmények és csoportok szerint a mezőberényi Összevont Óvodákban 209/2010. tanévben

Tagintézmény	Óvodai csoport	A gyermekek száma (fő)	Ebből		
			HH (fő)	HHH (fő)	SNI (fő)
Luther utcai	Vegyes I.	21	4	0	1
	Vegyes II.	23	7	1	0
	Vegyes III.	24	3	0	1
	Összesen	68	14	1	2
Kinizsi utcai	Kis	18	13	5	1
	Nagy	24	19	6	1
	Vegyes	26	19	4	0
	Összesen	68	51	15	2
Kodály úti	Kis	22	15	5	0
	Közép	25	13	4	0
	Nagy	25	11	4	0
	Összesen	72	39	13	0
Mátyás király. utcai	Kis	19	15	5	0
	Vegyes	22	15	6	0
	Nagy	19	12	7	2
	Összesen	60	42	18	2

Kálvin utcai	Kis	25	13	3	0
	Közép	27	13	3	1
	Nagy	26	16	3	0
	Összesen	78	42	9	1
Bélmegyeri	Vegyes I.	16	10	1	0
	Vegyes II.	12	7	1	2
	Összesen	28	17	2	2
Összesen		374	205	58	9
Ebből Mb. ö.		346	188	56	7

Forrás: Összevont Óvodák Igazgatósága Mezőberény beszámolója 2009. október 1.

A Mezőberény-Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola, Alapfokú Zene- és Művészetoktatási Intézmény, Kollégium és Pedagógiai Szakszolgálat a 2009/2010. tanév kezdetén összesen (a Bélmegyeri tagiskolával együtt) 926 tanulót oktat, akik közül 850 gyermek a mezőberényi intézményeket látogatja. A berényi tanulók 40,8%-a (347 gyermek) hátrányos, ezen belül pedig 107 fő halmozottan hátrányos helyzetű, a sajátos nevelési igényű gyermekek száma megközelíti a százat.

A Petőfi utcai tagiskola 458 felső tagozatos tanulójának egyharmada hátrányos helyzetű, 8,7% pedig halmozottan hátrányos, ennél egy kicsit többen (9,4%) vannak a sajátos nevelési igényű gyermekek. 43 tanuló vesz részt az integrált oktatásban, amit folyamatosan szeretnének bővíteni.

A Luther téri tagiskolában iskolában csak alsó tagozatos képzés folyik, 456 tanulóval, akinek 41,7%-a hátrányos, egytizedük pedig halmozottan hátrányos helyzetű, 8,8% sajátos a nevelési igényűek aránya, mindegyikük integrált oktatásban részesül.

Az SNI tanulók általános iskolai tagozata 35 gyermekkel foglalkozik, a 3. osztálytól felfelé. Közülük 23 fő hátrányos, 17 tanuló pedig halmozottan hátrányos helyzetű.

Az általános iskolai oktatás keretében az emelt szinten tanulók körében alacsonyabb a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók száma és aránya, mint az általános tantervű osztályokban. Az általános iskola csoportösszetételére befolyással van az intézmény összevonása előtti állapot, illetve a német nemzetiségi oktatás és az SNI-tanulók magas létszáma.

Az évismétlők aránya mind az összlétszámon belül, mind pedig a HH/HHH-s gyermekek körében alacsonyabb az országos átlagnál. Ez azt jelenti, hogy gyakorlatilag csak egészségügyi okok (tartós betegség) miatt történik évismétlés, éveként egy-két fő. A tartósan beteg gyermekek, illetve kivételes esetben SNI-gyermekek állandó vagy időszakos jelleggel magán tanulóként (szaktanári segítséggel) sajátíthatják el a tananyagot. Kedvező, hogy a végzős gyermekek csaknem mindegyike az elmúlt években tovább tanult, a lemorzsolódás inkább a szakképzőkben következik be, így a szakma nélküli fiatal pályakezdők részben újratemelődnek. Intézményi szinten a cigány kisebbségi szervezetekkel való együttműködés jobbára csak alkalmi.

A hátrányos (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH), illetve a sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók megoszlása a Mezőberény-Bélmegyer Kistérségi Általános Iskola felső tagozatán, illetve az alsó, a felső és a speciális tagozaton együttesen a 2009/2010. tanévben

Osztály	HH (fő)	HHH (fő)	SNI (fő)	SNI-ből HH (fő)	SNI-ből HHH (fő)
5.a.	6	1	0	0	0
5.b.	7	0	0	0	0
5.c.	2	1	0	0	0
5.d.	15	2	1	0	0
5.e.	9	5	4	1	1
5.f.	10	4	4	4	4
Összesen	49	13	9	6	4
6.a.	5	1	2	1	0
6.b.	7	2	0	0	0
6.c.	7	0	0	0	0
6.d.	16	6	3	2	1
6.e.	17	6	7	7	3
Összesen	52	15	12	10	4
7.a.	4	2	0	0	0
7.b.	6	0	1	0	0
7.c.	6	3	1	0	0
7.d.	9	1	2	1	0
7.e.	13	1	2	2	0
Összesen	38	11	11	9	4
8.a.	8	1	0	0	0
8.b.	6	2	0	0	0
8.c.	2	0	1	0	0
8.d.	8	0	1	1	0
8.e.	13	1	2	2	0
8.f.	14	6	6	3	1
Összesen	51	10	10	6	1
Felső tagozat összesen	190	49	40	26	17
Alsó tagozat összesen	203	62	49	41	24
Speciális tagozat	7	6	11	-	-

Iskola összesen	400	117	100	67	41
Mb. összesen*	347	107	95	64	40

(*A bélmegyeri tagiskola b. osztályai nélkül)

Speciális tagozat

Osztály	HH (fő)	HHH (fő)	SNI (fő)
6. g.	3	3	5
7. g.	3	2	4
8. g.	1	1	2
Összesen	7	6	11

Forrás: Mezőberény–Bélmegyer Kistérségi Általános iskola beszámolója 2009. október 1.

A középfokú iskolai oktatás

Mezőberényben a középfokú iskolai oktatás a Petőfi Sándor Gimnáziumban folyik, az intézmény részt vesz az Arany János tehetséggondozási programban, illetve az Útravaló programban. A 2009/2010. tanév kezdetén az iskolában 578 fiatal tanult, akiknek közel 30%-a (161 fő) volt hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű száma pedig 18. Az évfolyamokon a „d” osztályokban szignifikánsan magasabb a hátrányos helyzetű tanulók száma. (Az iskola HH-ás tanulóinak közel 60%-át tartják számon a d osztályokban.) (Az „a” osztályok 5 évfolyamos angol nyelvi képzést nyújtó (osztályok) előkészítő évfolyammal, a „b” és „c” osztályokban 5 évfolyamos magyar–német két tanítási nyelvű képzés folyik, szintén előkészítő évfolyammal, míg a „d” osztályok az AJTP-hoz kapcsolódnak, vagyis ez a magyarázata a „d” osztályok sajátos összetételének.) Az iskola alkalmanként együttműködik a helyi német hagyományápoló egyesülettel, a helyi cigányszervezetekkel azonban még ilyen kapcsolata sincs.

A nevelési-oktatási intézmények többé-kevésbé kapcsolatot tartanak a kisebbségi önkormányzatokkal és más oktatási, egészségügyi és szakmai intézményekkel.

A hátrányos (HH) és a halmozottan hátrányos helyzetű (HHH) tanulók megoszlása a mezőberényi Petőfi Sándor Gimnázium osztályaiban a 2009/2010. tanévben

HH-s tanulók

évfolyam/osztály	a.	b.	c.	d.	Összesen
	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)	(fő)
09.	6	1	9	30	46
10.	10	3	2	19	34
11.	9	7	3	16	35
12.	6	3	1	20	30
13.	3	3	0	10	16
Összesen	34	17	15	95	161

HHH-s tanulók

évfolyam/osztály	a. (fő)	b. (fő)	c. (fő)	d. (fő)	Összesen (fő)
09.	1	0	1	6	8
10.	2	0	1	4	7
11.	1	0	0	0	1
12.	0	0	0	1	1
13.	0	0	0	1	1
Összesen	4	0	2	12	18

Forrás: PSG Mezőberény beszámolója 2009. október 1.

A város elkészítette közoktatási esélyegyenlőségi programját, a hozzákapcsolódó helyzetelemzéssel és az akciótervvel együtt.

Az ezekben feltárt helyzet a következő:

- A közoktatási intézmények, gyermekjóléti szakellátások, gyermekjóléti alapellátások, közoktatási szakszolgálatok és szakmai szolgáltatási feladatok a településen biztosítottak, és egyenlő mértékben elérhetők a településen élő számára.
- A HHH tanulók aránya az általános iskolai tagintézményi tanulók számához viszonyítva:
 - Petőfi út (felsősök): 8,7%
 - Luther tér (alsósok): 10,1%
 - Martinovics utca (spec.): 48,6%.
- Első olvasásra ugyan nem kiegyenlített a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek megoszlása az egyes tagintézményekben. Ennek azonban szervezeti okai vannak, mivel a Martinovics utcai iskola speciális tantervű, így a gyermekek kiválasztása képességeik alapján történt. Ugyanakkor fokozatosan felmenő rendszerben valósítják meg az integrált oktatást. Jelenleg mindössze 12 fő (6–8. osztályos) kap speciális képzést a Martinovics utcai helyett a Petőfi utcai épületben. Az integrált oktatás keretében az új osztályok kialakításakor pedig figyelmet fordítanak arra, hogy egyikben sem haladja meg a 25%-ot a hátrányos helyzetű gyermekek aránya, mint azt a Városi esélyegyenlőségi program meghatározza, illetve a program teljesülését vizsgáló 2009. évi beszámoló is hangsúlyozza. A speciális képzést igénylő gyermekek számára Békésen áll rendelkezésre szakszerű oktatás, ahol igény szerint diákothton is igénybe vehető.

Az SNI és részképesség-zavarokkal küzdő tanulók együttes aránya a városi közoktatási intézményekben:

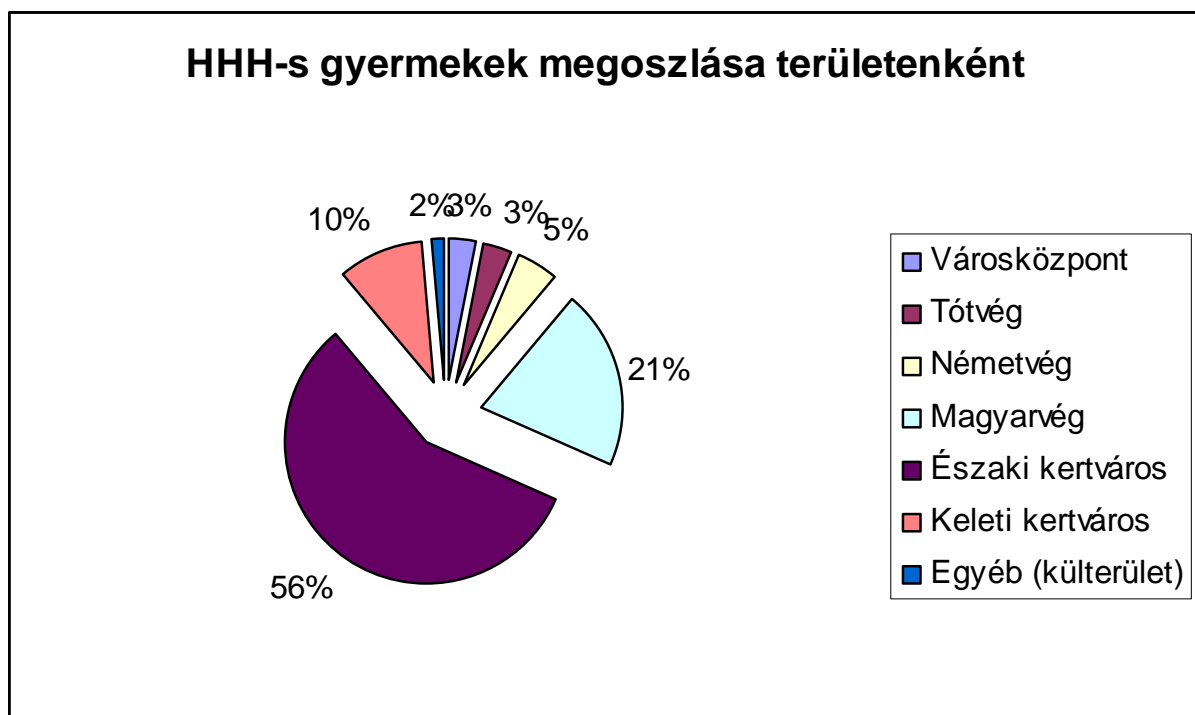
Óvoda:	3 %
Ált. iskola:	11,7%
PS Gimnázium:	1,0%.

- Az általános iskolát végzők körében mind kevesebben vannak azok, akik nem tanulnak tovább, az osztályfőnökök ugyanis kiemelten fontos feladatként tartják számon a gyermekek (köztük hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetűek) pályaválasztási felkészítését.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részvétele a tanórán kívüli programokban jelenleg még nem elégséges. Az iskola oktatási és nevelési programjában ugyanakkor hangsúlyosan szerepel ezeknek a gyermekeknek az aktivizálása, a tanulmányi versenyekbe és a szakköri foglalkozásokba történő bevonása. Emellett sikeresen működik az iskolában a Képesség-kibontakoztató és integrációs program (IPR) is a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését célozva meg.
- Az Útravaló program és az Arany János tehetséggondozó program nyújtotta lehetőségeket az intézmények egyre inkább igénybe veszik. Jelenleg az általános iskola egy tanulója részese az Útravaló programnak. A Petőfi Sándor Gimnázium keretében működő AJTGP lehetőségeire a pedagógusok évről-évre sikeresen hívják fel a szülők és a gyermekek figyelmét. Az elmúlt tanévben 13 nyolcadikos kérte felvételét, akik közül 8 kezdhetette meg tanulmányait az említett szervezeti keretek között. Éves szinten a programba történő jelentkezések száma meghaladja a tízet, kétharmaduk (éves átlagban) részesévé is válik a tehetséggondozó programnak.

Hátrányos helyzetű gyerekek

Mezőberény nevelési- és oktatási intézményeit összesen 2035 gyermek látogatja, közülük 635 (31,2%) a hátrányos helyzetű, akiknek közel negyede óvodás. A gyermekek közül 195-en (9,6%) halmozottan hátrányos helyzetűek.

A halmozottan hátrányos helyzetűek területi megoszlását illetően azt láthatjuk, hogy gyermekek több mint fele az Északi kertvárosban lakik, egyötöde pedig Magyarvég.

Civilek a társadalmi integrációért

Mezőberényben mintegy 50 civil szervezet működik, a legkülönbözőbb tevékenységekkel, melyek egy része különböző társadalmi csoportokat céloz meg. Így több szervezet a fogyatékkal élőket segíti, míg másoknak az oktatás különböző formáit igénybevevők vagy a helyi kisebbségek (köztük a cigányság) a célcsoportjai. Emellett olyan tevékenységeket is megjelöltek a civil szervezetek, mint a fiatalok (oktatási intézmények alapítványai esetén) tanulásának, továbbtanulásának segítése, integrációja, motiválása vagy a hátrányos helyzetű csoportok felkarolása.

Mezőberény város kijelölt városrészei társadalmi jellemzői

Városközpont

(Hunyadi János u. – Kodály Zoltán út – Korona u. – Vésztői út – Belencéresi út – Bajcsy-Zsilinszky u. – Liget u. – Liget tér – Hajnal u. – Békési út – Tavasz u. – Vadász u. – Madách Imre u. – Puskin u. (páros és páratlan oldala is a Madách utcáig) – Luther u. – Orlai u. – Gyomai u. – Hunyadi János u.)

- A Városközpontban 2038 fő lakik, 15,8%-uk 14 évnél fiatalabb, 22,7%-a 60 évnél idősebb.
- Az aktív korúak 31,3%-a maximum 8 általánost végzett, a 25 évnél idősebbek 15,1%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel (az indikatív akcióterületek között itt a legmagasabb az arányuk).
- 49,3%-a a lakónépességnek foglalkoztatott, de majdnem ilyen arányú (44,3%) a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya is.
- A helyi aktív korú népesség 48,3%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya ezen belül 25,8%.
- A 845 lakás 10,3%-a alacsony komfortfokozatú, a lakásfenntartási támogatásban részesülők egytizede e területen él.
- A rendelkezésre állási támogatásban vagy rendszeres szociális segélyben részesülők 9,6%-a, míg a közgyógyellátottak 15,5%-a lakik a Városközpontban.

Tótvég

(Hunyadi János u. – Kodály Zoltán út – Korona u. – Vésztői u. – Kinizsi Pál u. – Thököly Imre u. – Illyés Gyula u. – Téglás u. – Gyomai út – Hunyadi János u.)

- A Tótvégen 1405 fő lakik, 15,7%-uk 14 évnél fiatalabb, 24%-a 60 évnél idősebb.
- Az aktív korúak 30,1%-a maximum 8 osztályt végzett, a 25 évnél idősebbek 5,9%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel.
- A lakónépesség fele foglalkoztatott, de majdnem ugyanilyen arányú (46%) a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.
- A helyi aktív korú népesség 45,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek ezen belül 20,9%.
- A 581 lakás 22%-a alacsony komfortfokozatú.

Németvég

(Gyomai út – Orlai u. – Luther u. – Puskin u. – Vasút u. – Szabó Árpád u. – Szarvasi út (páros és páratlan oldal is) – belterületi határ a Gyomai útig)

- A Németvégen 1734 fő lakik, 14,7%-uk 14 évnél fiatalabb, 31,7%-a 60 évnél idősebb.
- Az aktív korúak 27,5%-a legfeljebb 8 általános iskolai osztályt végzett, a 25 évnél idősebbek 8,1%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel.
- 48,5%-a a lakónépességnek foglalkoztatott, de ennél magasabb arányú (53,3%) a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya.
- A helyi aktív korú népesség 45,4%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya ezen belül 19,7% (az indikatív akcióterületeken belül itt a legalacsonyabb).
- A 745 lakás 28,2%-a alacsony komfortfokozatú.
- A városi közgyógyellátottak 18,6%-a, a lakásfenntartási célú támogatásban részesülők 10%-a él itt.

Magyarvég

(Szabó Árpád u. – Vasút u. – Puskin u. – Madách Imre u. – Vadász u. – Tavasz u. – Békési út – Áchim L. András u. (páros és páratlan oldal is) – Szivárvány u. (páros és páratlan oldal is) – Zöldfa u. (páros és páratlan oldal is) – Ady Endre u. és annak folytatása a Budapest–Békéscsaba vasútvonalig – Budapest–Békéscsaba vasútvonal – Szabó Árpád u.)

- A Magyarvégen 2292 fő él, 18,2%-uk 14 évnél fiatalabb, 21,6%-a 60 évnél idősebb.
- Az aktív korúak 37,2%-a maximum 8 általánost végzett, a 25 évnél idősebbek 4,9%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel
- 44,5%-a a lakónépességnek foglalkoztatott, a háztartások fele foglalkoztatott nélküli.
- A helyi aktív korú népesség 51,9%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek ezen belül 25,9%-ot jelentenek.
- A 871 lakás egyharmada (33,4%) alacsony komfortfokozatú.
- A városi rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők 23%-a él a városrészben.

Északi kertváros

(Illyés Gyula u. – Erkel Ferenc u. (páros és páratlan oldal is) – Szél u. – belterületi határ a Körgát utcáig – Körgát u. – Újtelep u. (páros és páratlan oldal is) – Tulipán u. (páros és páratlan oldal is) – Hársfa u. (páros és páratlan oldal is) – Vésztői út – Kinizsi Pál u. – Thököly Imre u. – Illyés Gyula u.)

- Az Északi kertvárosban 1872 fő lakik, egynegyedük 14 évnél fiatalabb, mindössze 14,1%-uk 60 évnél idősebb. **A demográfiai mutatók a településen belül ebben a városrészben a legkedvezőbbek, ami a fiatal népesség magas arányát jelenti.**
- Az aktív korúak 43,5%-a maximum 8 általános iskolai osztályt végzett, a 25 évnél idősebbek 3,7%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel.
- 38,3%-a a lakónépességnek foglalkoztatott, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 47,8%.

- A helyi aktív korú népesség 59,1%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya ezen belül 34,2%.
- A 577 lakás 42,5%-a alacsony komfortfokozatú.

Keleti kertváros

(Vésztői út – Belencéresi út – Bajcsy Zsilinszky Endre u. – Piac tér – Liget u. – Liget tér – Hajnal u. – Békési út – Belterületi határ a Hősök útjáig – Hősök útja – Kereki u. – Akácfa u. – Szénáskert u. – Vésztői út)

- A Keleti kertvárosban 1675 fő lakik, 18,4%-uk 14 évnél fiatalabb, ötödük 60 évnél idősebb.
- Az aktív korúak 29,3%-a maximum 8 általános iskolai osztályt végzett, a 25 évnél idősebbek 4,7%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel.
- 48,8%-a a lakónépességnek foglalkoztatott, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 43,1%.
- A helyi aktív korú népesség 47,2%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya ezen belül 21%.
- A 628 lakás 26,8%-a alacsony komfortfokozatú.

Külterület

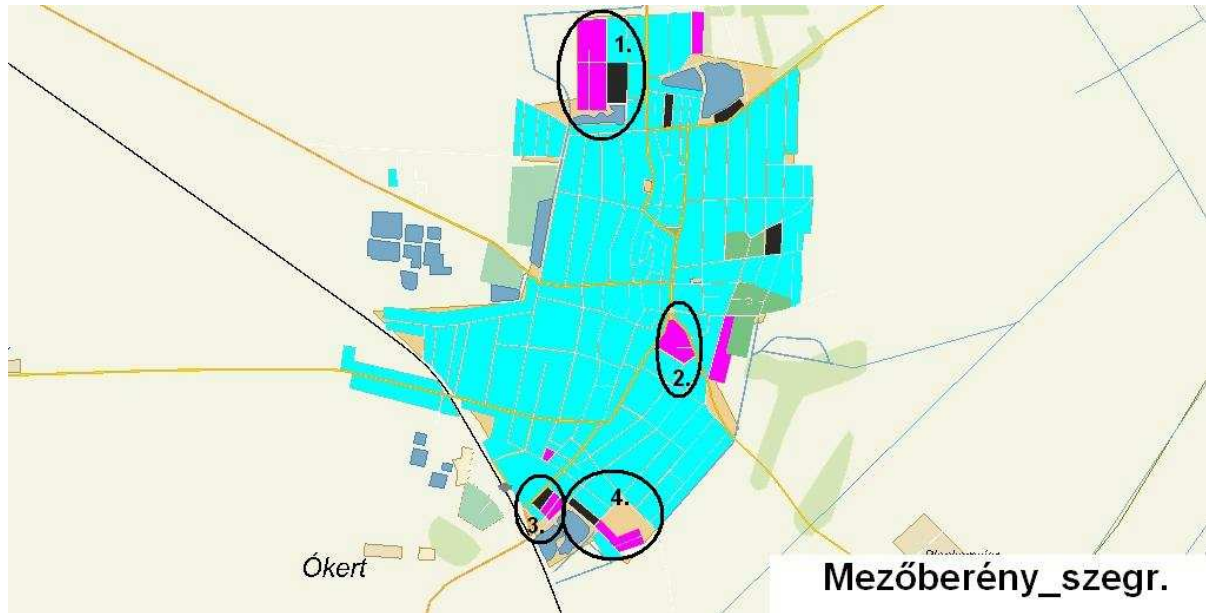
- A város külterületi részein 373 főt írtak össze, 18,8%-uk 14 évnél fiatalabb, míg 19,3%-a 60 évnél idősebb.
- Az aktív korúak fele 8 általánost vagy kevesebb iskolai osztályt végzett, a 25 évnél idősebbek 0,4%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, (az indikatív akcióterületek között itt a legalacsonyabb az arányuk.)
- 32,7%-a a lakónépességnek foglalkoztatott, de majdnem kétszer ennyi azon háztartások aránya, amelyben viszont nincs foglalkoztatott (62,3%).
- A helyi aktív korú népesség 64,9%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a legfeljebb általános iskolai végzettségűek aránya ezen belül 37,7%.
- A 207 lakás 84,1%-a alacsony komfortfokozatú.
- Az indikatív akcióterületek között e terület mutatói a legrosszabbak.

A szegregátumok

A KSH által a 2001-es népszámlálási adatok alapján kijelölt *szegregátumok*, amelyeket a Városrehabilitációs kézikönyvben meghatározott ún. szegregációs mutató alapján határoltak le, a következők²:

² A KSH a mutatórendszer alapján mechanikusan előállított egy negyedik szegregátumot a Városközpont területén is, a Petőfi út mentén (2. szegregátum). A lehatárolás alapját képező lakónépességi adatok azonban olyan mértékben torzították a társadalmi struktúrát, hogy e területet a KSH-val való szakmai egyeztetés után kijellett venni a szegregátumok köréből! Az adatokat három intézeti háztartás torzította, a lehatárolt terület 368 fős lakónépességéből 312 fő lakott ezekben. Miután zömmel középiskolás diákokról és **az egyik helyi idősek otthonáról volt** szó, természetes, hogy mind az iskolai végzettség, mind az aktív keresők aránya kiugróan alacsonynak adódott – látszatra! Az állandó népesség mutatói ugyanakkor a városi átlagnál kedvezőbbek, a lakhatási jellemzők kifejezetten jók voltak a területen.

1. szegregátum (településhatár - Körgát u. - Szent János u. - Malom u. - Kérhalom u. - Nádas u.)
2. szegregátum (lásd lábjegyzet)
3. szegregátum (Csabai út - Frey Ádám u. - Ady Endre u. - Nyírfa u.)
4. szegregátum (Ady Endre u. - Katona József u. - József Attila u. - Belentai út - településhatár - Szivárvány u. - Zöldfa u. - Frey Ádám u.)

A kézikönyvben foglaltak szerint azon területek minősülnek szegregátumnak, ahol a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja az 50%-ot.

E területeket társadalmi szempontból az alacsony iskolai végzettség, a magas inaktivitási mutatószám jellemzi, valamint az, hogy viszonylag magas a segélyezettek aránya. Emellett az infrastrukturális helyzet, ezen belül kiemelten a lakhatási feltételek a város egészéhez viszonyítva is rosszabbak.

(Az egyes városrészekre, illetve a szegregátumokra vonatkozó további statisztikai összefoglalók (1/a., 1/b. és a 2. táblázat) az Antiszegregációs terv végén található.)

Ezen szegregátumok rövid helyzetértékelése a KSH által megadott, valamint a kézikönyv szerint felhasználásra javasolt indikátorok alapján a következő:

A **3. szegregátum** társadalmi mutatószámai a 2001-es népszámlálás adatainak tükrében:

- E területen 91 fő lakik, 31,9%-a 14 évnél fiatalabb, 14,3%-uk 60 évnél idősebb. **Jelentős többségük (70-80) fő roma származású.**
- A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek aránya az aktív korúak körében 69,4%. Felsőfokú végzettséggel rendelkezők nincsenek.
- A gazdaságilag inaktívak aránya 79,1%, a munkanélkülieké 31,6%, a tartós munkanélkülieké pedig 15,8% a lakónépességben belül.
- Az állami vagy önkormányzati támogatás az egyetlen jövedelemforrás az itt élők 32,7%-ának.
- A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 73,5%. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 55,1%.
- Olyan háztartások aránya, ahol nincs foglalkoztatott: 63%.
- A komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 51,9%
- Alacsony presztízsű foglalkozást végzők aránya 92,3%.
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült 2008-ban 19 fő, 6 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek élt a szegregátumban a polgármesteri hivatali adatközlése alapján, míg a közgyógyellátott 6 fő.
- A rendelkezésre állási támogatásban, illetve a rendszeres szociális segélyben részesül 8 fő.

A **4. szegregátum** társadalmi mutatószámai a 2001-es népszámlálás adatainak tükrében:

- E területen 150 fő lakik, harmaduk 14 évnél fiatalabb, 10,7%-uk 60 évnél idősebb. **110-120 fő közülük cigány származású, akiknek aránya a szegregátumon belül 75–80% körüli.**
- A 8 osztályt vagy kevesebbet végzettek aránya az aktív korúak körében 75,3%. Felsőfokú végzettséggel rendelkezők nincsenek.
- A gazdaságilag inaktívak aránya 81,3%, a munkanélkülieké 31,6%, a tartós munkanélkülieké pedig 10,7% a lakónépességben belül.
- Az állami vagy önkormányzati támogatás az egyetlen jövedelemforrás az itt élők 37,1%-ának.
- A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 71,9%. Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 57,3%.
- Olyan háztartások aránya, ahol nincs foglalkoztatott: 63,5%.
- A komfortnélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 55,1%.
- Alacsony presztízsű foglalkozást végzők aránya 84%.
- Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült 2008-ban 33 fő, 20 halmozottan hátrányos helyzetű gyermek élt a szegregátumban, közgyógyellátott 11 fő.

- A rendelkezésre állási támogatásban, illetve a rendszeres szociális segélyben részesül 16 fő.

Az indikatív városrészek között nevesített „Külterület” több mutató alapján akár besorolható lehetne a szegregátumok közé. A külterületi lakóházak (tanyák) az egykori mezővárosi nagykiterjedésű népes tanyavilág maradványai, illetve a megszűnt szövetkezeti és állami gazdasági központokhoz kapcsolódnak. A 2001. évi népszámlálás szerint a külterületen élők lélekszáma 373 fő volt, akiknek közel fele a belterülethez közeli Ókertben élt, a többiek pedig a közel 12 ezer ha kiterjedésű határ különböző pontjain, részben kövesutak mellett vagy ahhoz közel, és akad néhány nehezebben megközelíthető tanya is. A népességszámban (a polgármesteri hivatal közlése szerint) az elmúlt években nem történt számottevő változás.

A külterületen élők képzettségi szintje (különös tekintettel a diplomások arányára), alacsony, és ez jellemző a foglalkoztatottak arányára is, összevetve a szegregátumokkal azonban ezek az értékek nem tekinthetők kiugróan rossznak. Így a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkező aktív korú népesség aránya is elmarad a szegregátumokban mért szintektől, bár közöttük is az alacsony képzettségűek aránya kiugró. A lakhatási körülmények általában rosszak, a városi szolgáltatások elérhetősége változó, de többségük igénybe tudja venni azokat.

Összességében elmondható, hogy külön antiszegregációs programot nem igényel a város külterülete. A problémák megoldása, a legalább részbeni felzárkóztatás beilleszthető az általános fejlesztési programok keretei közé. Így az infrastruktúra-fejlesztés (pl. útépités, felújítás) a városi elérhetőséget, a munkavállalás lehetőségét javítja. A városi kerékpárút-hálózat bővítése, valamint az alsóbbrendű úthálózat ütemes felújítási programja ugyanezt a célt szolgálja. Megjegyezzük, hogy információink szerint a lezárult, folyó és tervezett útfelújítások nagyobb része a belterületi vagy a belterülettől nem túl távol fekvő munkahelyekig húzódó szakaszokra koncentráltak/koncentrálódnak első ütemben!) A külterületeket lefedő helyközi autóbusz járatok sűrítésével a városi szolgáltatások igénybevétele könnyebbé válhat a külterületi népesség nagyobb hányada (zömmel az

egykori TSZ-majorokban és annak közelében lakók) számára. Munkaalkalmat kínál az itt élők számára is a néhány magántulajdonú mezőgazdasági nagyüzem (állattartótelep), illetve az Ókerti részhez közeli, a korábbi szövetkezeti központból kialakított „kisvállalkozói központ” (Csabai út). Mindezek a lehetőségek természetesen az általános gazdasági konjunktúrához kapcsolódnak. Megemlítendő, hogy 1998 óta sikeresen működik Mezőberényben is a Tanyalátogató program, amelynek keretében a helyi rendőrőrs tagjai a polgárőrséggel együttműködve rendszeresen felkeresik a tanyákat, főként az egyedül élő idős embereket. Ez nemcsak a közbiztonság miatt fontos, hanem azért is, hogy az érintettek érzik, figyelnek rájuk, és ha kell hétköznapi dolgaik elintézésében is segítenek nekik. Kísérletképpen a tanyán élők mobiltelefont kaptak, ami a kapcsolattartást erősíti.

A szegregáció elleni küzdelem kiemelten kezeli a két legvédtelenebb lakossági korcsoportot, a gyermekeket és az időseket. Az óvoda, főként pedig az iskola elérhetőségét segíti a belterületi általános iskolai diákokotthon, amelyik rászorultság esetén igénybe vehető. Így részben azoknak a belterületen élő gyermekeknek szolgál hétközi lakóhelyül az otthon, akik a gyermekjóléti szolgálat látókörébe kerülnek, részben pedig azoknak, akiknek távoli lakóhelyükről gondot okoz mindennapi iskolába járás. Így a harminc férőhelyes diákokotthon, amelynek kihasználtsága jelenleg kétharmados, az antiszegregációs feladatok megoldásából is részt vállal. Az idős népesség külterületről történő beköltözése a családtagokhoz folyamatos. Azok az idősek, akik már képtelenek gondoskodni önmagukról a városban működő három idősök számára fenntartott otthonban található elhelyezést. (Itt jegyezzük meg, hogy bár a mezőberényi idősek otthonai térségi szerepet is betöltenek, a bekerülés várakozási ideje relatíve alacsony, legfeljebb néhány hónap. A megyében e téren Mezőberény indikátorai a legjobbak között vannak, ezért a város kapacitásbővítési célú pályázatai e téren rendre elutasításra kerülnek.)

A mezőberényi roma (cigánynépesség) néhány adata az antiszegregációs programhoz

Általános tapasztalat, hogy a népszámlálási adatokon túlmenően Mezőberényben is jóval nagyobb a roma (cigány) népesség aránya, mint az a népszámlálások nemzetiségi adataiból kitűnik. A 2001. évi népszámlálás szerint Mezőberényben 414 fő jelezte, hogy valamiképp kötődik a cigánysághoz, vagyis az alábbi népszámlálási kategóriák közül (nemzetiségi hovatartozás, kulturális értékekhez való kötődés, anyanyelv és családi-baráti közösségekben használt nyelv) legalább egy esetben kinyilvánította a cigánysághoz való tartozását. (Forrás: *Népszámlálás 2001. 6. területi adatok. 6. 4. Békés megye II. köt. 142–143. o.*)

A polgármesteri hivatal munkatársainak személyes tapasztalatai alapján az IVS-hez, illetve az antiszegregációs programhoz kapcsolódva a következők jellemzik a mezőberényi roma (cigány) népességet:

Területi elhelyezkedésük:

A KSH által kijelölt szegregátumokhoz kapcsolódva:

- I. Az ún. *Északi kertvárosi I. szegregátum*: (Rózsa, Gárdonyi, Szent János és a Kérhalom utca megfelelő részei: *100–120 család mintegy 450–500 fő.*
- II. A magyarvégi *III. szegregátum* (az egykori Párizsrész) kb. *30 család 120 fő*

III. A magyarvégi IV. szegregátumban (az egykori Londonrész) 50–60 család él 240–250 fő, akiknek fele lehet cigány, az itt élők másik fele pedig igen nehéz életfeltételek között élő magyar népesség. A cigány népesség tehát kb. 25–30 család 110–120 fő.

IV. A város más részein, az „antiszegregált” területen él mintegy 80 család 280–300 fő.

Összesen: mintegy 250 család 1000–1050, illetve 1100 személy számítandó a cigánynépességhez. Ebben az adatban a vegyes házasságban élők is benne foglaltatnak.

A cigánysághoz sorolt népesség, főként a fiatalabb korosztályok többsége elvégezte a 8 általánost, szakmával vagy magasabb képesítéssel azonban viszonylag kevesebben rendelkeznek. A szakmával rendelkezők számát 150–170 körülre becsülhetjük, az érettségizettek száma meghaladja a 30-at, az egyetemi-főiskolai diplomával rendelkezők száma 10 körüli, köztük is egyetlen személy az, aki egyetemet végzett. Sajnos az általános iskolát el nem végzettek részben újratermelődnek. A legnagyobb gondot emellett legalább egy olyan szakma megszerzése jelenti, amivel el is lehet helyezkedni. A jelenlegi munkaerőpiaci viszonyok közepette a térségben nehéz ilyet találni.

II. A roma népességet magas arányban koncentráló városi szegregátumok, telepek, telepszerű képződmények helyzetének elemzése⁴

1. Szegregátum – Északi Kertvárosban

Összesen 61 lakás soroltatott ide, ezek az 1960-as évek végén, 1970-es évek első felében épültek, köztük sok „szoc-pol” támogatás igénybevételével épült. Bár volt kiköltözés a területről⁵, a lakások zöme ma is túlszűfolt, s vannak infrastrukturális hiányok is, mindenekelőtt a gáz- és szennyvízhálózat. Mindkét esetben felmérték előzetesen a rákötési hajlandóságot, s az kifejezetten alacsony volt, ezért került ki a terület a fejlesztendőkhöz. A szennyvíz esetében van önkormányzati program a gyűjtésre és ártalmatlanításra, míg a gáz, egyelőre lekerült a napirendről, mert az ott élőknek ez a fűtési forma túlzottan drága.

A házak állaga több esetben rossz, a kertek elhanyagoltak, amit nem lehet csak a pénzforrások hiányával magyarázni.

A szegregátum esetében fennáll – az eddigi önkormányzati erőfeszítések ellenére – a térbeli növekedés veszélye. Az elmúlt évtizedek tapasztalatai szerint az alacsony státuszú, túlszűfolt utcákban lévő épületekből kimozduló népesség – elsősorban pénzügyi okok miatt –

⁴ Köszönet Lakatos Erzsébet főelőadónak (Polgármesteri Hivatal, Mezőberény) az értékes szóbeli és írásos információkért.

⁵ Roma családok magyar környezetbe való átköltöztetése Mezőberényben az 1980-as évek óta folyamatosan zajlik. Elvértve merült fel csak utólag problémaként, hogy az újonnan érkezett család nem tudott volna beilleszkedni új környezetbe. Ez annak fényében figyelemreméltó, hogy volt olyan eset, ahol egy tömblakás lakói előzetesen aláírást gyűjtöttek a romák beköltöztetésének megakadályozására. Szerencsére a polgármester ezt az akciót tudta kezelni. Ennek kapcsán merült fel az is, hogy a városban az 1980-1990-es években nem volt cigánykérdés, mert a helyi romák számára is volt helyben, vagy 20–25 km-es körzetben munkalehetőség. A megye nagyüzemeinek zsugorodása, csődje és felszámolása azonban a zömében képzetlen roma munkaerőt az átlagosnál erősebben érintette. A Békésben tapasztaltakkal ellentétben, itt egy-két roma család megjelenése egy tömbös épületben nem eredményezte az ingatlan és szűkebb környezetének leértékelődését, s nem indított el egy társadalmi leépülési folyamatot, illetve hosszabb távon új szegregátum kialakulását sem lehet emiatt prognosztizálni.

előnyben részesítette a környező utcákban megürült telkeket, rosszabb állagú lakóépületeket. A folyamatot csak aktív önkormányzati politikával lehet megállítani.

3. Szegregátum – Magyarvég (Csabai út mentén)

A szegregátum infrastruktúrája teljes, az ingatlanok állapota jó. E területre alapvetően más megközelítés kell, vélhetően azzal kell indítani, hogy felmérést készítsünk a helyben élőkkel, mire volna igényük. Az itt élők egy része magyar muzikus cigányok leszármazottja, fiatalabb korosztályok azonban ár nem érdeklődnek apáik ősi mestersége iránt, aminek társadalmi (megélhetési) okai vannak. Egészen a legutóbbi évekig sem az iskolákban, sem az óvodákban a roma kisgyermekkel nem volt semmi gond. Viszonylag sok a vegyesházasság, ami – helyi megítélés szerint – egyértelműen segíti az integrációt.

4. szegregátum – Magyarvég (3. szegregátumtól keletre)

A terület legnagyobb problémáját mintegy 15-20 egyenként 30-40 m²-es, részben életveszélyes állapotú házikó (putri) jelenti, melyet gyakran fiatal családok laktak gyermekeikkel. Az épületek alapvetően nem hozhatók rendbe, bár a benne lakók időszakosan igyekeznek alapvető felújításokat elvégezni rajtuk (tapasztás, festés stb.). Ebben a szegregátumban is jellemzőek a vegyes házasságok, de a legrosszabb állagú ingatlanokat roma családok lakják. A szegregátum infrastruktúrája hiányos, nincs gáz, csatorna, sőt a belterület egyik (összesen van kettő!) burkolatlan útja is itt van, mert a helyiek nem tudtak még jelképes hozzájárulást sem vállalni az aszfaltozáshoz.

Szegregátumtól függetlenül: Békéssel ellentétben Mezőberényben a cigányok közötti uzsora nem jellemző. Összesen egy családról hírlik, hogy próbálkoznak ilyesmivel, de nincs igazán „kereslet” az efféle „szolgáltatásra”. Nem tudni, mi van a háttérben, de akár az erősebb családi összetartozás, akár a szomszédok egymást kiegészítése, akár a kicsit jobb életkörülmények, ez mindenképpen jobb alap bármely programhoz. (Hogy aztán a válság és a leszeletelt szociális források ezt hogyan fogják megváltoztatni, azt 2009 év közepén még nem lehet érzékelni.)

Kitörési pontok a szegregátumokban

A kitörési lehetőségek nem kizárólag a helyi településpolitika alakulásától függnek, azt erősen meghatározzák a nemzeti szinten e célra fordítható források. PI. az állami lakáshoz jutási politika 2009. július 1-i hatályú megváltoztatása (a célcsoport a 35 év alattiak, a támogatás formája a hitel és a kamattámogatás, mely 50%-os önerőt feltételez. Csak az első lakáshoz jutást támogatják, új, illetve használt lakás esetében erős értékhatárokat megállapítva), mely a gyermekek után járó szociálpolitikai kedvezmény önerőként való beszámítását erőteljesen korlátozza, alapvetően szűkíti le a lokális mozgásteret. Ma még nem látjuk, hogy a 2010-es parlamenti választások, valamint a globális gazdasági válság mérséklődése után megfogalmazható új lakáspolitikai milyen eszközöket léptet be a rendszerbe, ezért e területen csak nagyon óvatos lépések megfogalmazására nyílik lehetőség.

A szegregátumok felszámolásának több esetben jelenti korlátját az e célra felhasználható állami források szűkítése, a képzési rendszer átalakítása, a

vállalkozói igények mechanikus kiszolgálását célzó tanfolyami kínálat rendszerének megszilárdulása az utóbbi években. Mezőberény a település anyagi lehetőségeit és a mindenkori állami segítséget figyelembe véve már az elmúlt évtizedekben is hathatós lépéseket tett a „szegregátumok” felszámolására, ezért kizárólag lebontásra ítélt nagyobb (30-40 lakásból álló) telepszerű szegregátum (Londonrész) egyik fele sorolható ide. Az említett okok miatt telepszerű szegregátumok gyakorlatilag nincsenek a városban. Egyedül a IV: számú szegregátum (Londonrész) egyik fele sorolható ide. Az említett okok miatt a telepszerű szegregátumok felszámolására kiírt pályázatokon a város nem nyert forrásokat. Ezért a szegregátumokban található lakások, lakóépületek komfortfokozatának javítását kell elsődleges feladatának tekinteni, illetve a fel nem újítható lakások folyamatos felszámolása lehet a célkitűzés. (2010 elején az önkormányzat újból egy olyan pályázatot szeretett volna benyújtani, amelyik az említett szegregátumban részbeni telepfelszámolást célozta meg. A szakértői vélemények szerint azonban a szegregátum ismét nem felelt meg a kiírási feltételeknek, azt valamelyest „pozitív” irányban haladta meg.)

1. Szegregátum – Északi Kertvárosban

Ebben a szegregátumban megoldás lehet a Munkaügyi Központon keresztül indított képzés különböző építőipari (lakásfelújítási) szakmákban. Ennek révén munkabérhez jutnának, a gyakorlati munka terepe pedig akár a saját házuk is lehetne, s a felújításhoz az anyagot az önkormányzat ingyenesen (esetleg nagyon kedvezményes áron) biztosíthatná. Másik lehetőség a kertészeti képzés indítása, melynek első fázisa egy intenzív lomtalanítás lehetne. A program távlati célja a megélhetési feltételek javítása, az önellátás lehetőségének megteremtése a konyhakertből. Míg az előbbi programba zömében férfiakat kellene bevonni, utóbbi esetben nők, fiatal lányok volnának a célcsoport. Ugyancsak az ő számukra lehetne indítani háztartásvezetési, főző-, pénzkezelési és beosztási, valamint gyermekgondozási tanfolyamot (utóbbit a Gyermekjóléti Szolgálat aktív támogatásával). A foglalkozások kint, családoknál történének, erre már volt kezdeményezés, de forrás híján a jó kezdet és a nagy érdeklődés ellenére a program idő előtt fejeződött be. A program sikerének titka a magas szinten végzett szociális munka, a helyben lakók szemléletének formálása akár a saját példán, életvitel bemutatásán keresztül.

3. Szegregátum – Magyarvég (Csabai út mentén)

A 3. szegregátum lehetne az elsődleges célterülete a vállalkozóvá válást támogató programnak (évi 1-2 fővel). E területen lehetne mintaként indítani – a másik két szegregátumra való kiterjesztés lehetőségével – az atipikus foglalkoztatási lehetőségek mintaprogramját, elsősorban a rugalmas munkavégzést lehetővé tevő informatikai távmunkavégzési lehetőség feltételeinek biztosításán keresztül.

4. szegregátum – Magyarvég (3. szegregátumtól keletre)

A 21. századi magyarországi viszonyokhoz képest méltatlan körülmények között élő családok esetében más megoldás nem nagyon képzelhető el, mint az ingatlanokból való elköltöztetés, s utána a „putrik” lebontása. (A felszabaduló lakóterületet az önkormányzat használja fel elsősorban lakóingatlan-fejlesztési céllal.) A programot ütemezni kell, évi 2-3 családnál többet biztosan nem lehet mozgatni. Erre két lehetőséget láttunk: egyik az

önkormányzati bérlakásállomány egy részének ilyen célú felhasználása, a másik a régi, de jobb állagú, a tulajdonos halála/elköltözése miatt megürülő ingatlanok önkormányzati forrásból való megvásárlása, és a családok átköltöztetése.

Az itt lakók alapvetően bizalmatlanok, ezért csak romasegítő bevonásával lehet érdemi eredményt elérni, akiben ők is bíznak. Bizonyos, hogy nem kerülhető meg a cigány kisebbségi önkormányzat sem, mint mediátorszervezet⁶. Célszerűnek látjuk a polgármesteri hivatal szervezeti rendszerében egy roma koordinátor, vagy roma referens munkakör kialakítását, akinek a teljes antiszegregációs program végrehajtására rálátása volna.

Mindhárom szegregátumban a hosszú távú stratégiai cél a felnövekvő generáció(k) jelenleginél erőteljesebb integrálása a többségi társadalomba. Ennek egyik legfontosabb területe az oktatási és képzési szint, a tudás presztízsének emelése. A leginkább veszélyeztetett korosztálynak a 12–18 évesek tűnnek, ahol célzott nyomonkövetéssel, egyéni pályaválasztási stratégia és mentorálás mellett látunk lehetőséget a munka világába bevezetni a felnövő gyermekeket.

Irodalom

Kertesi Gábor - Kézdi Gábor: A cigány népesség Magyarországon. Dokumentáció és adattár. Budapest: socio-typo 1998. 338.

Döméné Geszti Piroska (2007) Közösségi munka a cigány és hátrányos helyzetű, valamint az egyéb nemzetiségű lakosság körében – Mezőberény. Parola 2007/3
http://www.adata.hu/_Kozossegi_Adattar/PAROLAAR.NSF/e865e1dacf38e2818525663b007896c5/d087a0a517a41590c125739f003cdfb2?OpenDocument

III. Antiszegregációs program⁷

III. A. A szegregátumokban megvalósítandó programok támogatása a következő eszközrendszerrel⁸

1. Lakhatási integrációra irányuló programok

a.) A szegregált területen lévő rossz minőségű lakásállomány felszámolása és az ott élő lakosság *integrált környezetben* való elhelyezése révén csökkenhet az alacsony státuszú családok koncentrációja. A családok, társadalmi csoportok ugyanakkor olyan fizikai környezetbe kerülhetnek, amely lehetőséget teremt számukra a társadalmi felzárkózáshoz.

- A szegregált területen lévő rossz minőségű lakásállomány felszámolása

A 4. szegregátum területén meglévő nagyjából 20, alacsony komfortfokozatú (komfort nélküli vagy szükséglakás szintű) vályoglakások ütemes felszámolása, a program végén a felszabadult terület lakócélu fejlesztésbe vonása. Ennek forrása a város által benyújtani tervezett Telepfelszámolási programhoz kapcsolódó pályázat lehetett volna.

⁶ A szervezet vezetőségében vannak olyan tagok, akik erős legitimációval bírnak és nagy irányukban a roma lakosság részéről megnyilvánuló bizalom.

⁷ A fejezet kidolgozásakor a „Városrehabilitáció 2007-2013-ban – Kézikönyv a városok számára” című kiadvány 2. mellékletét „Útmutató az Antiszegregációs terv kidolgozásához” (117-129. o.) használtuk sorvezetőként.

⁸ A programok ütemezését, forrását, felelőseit és indikátorait – a párhuzamosságok kiszűrése után – a táblázatos formában megadott összegzések tartalmazzák.

- Meglévő szociális bérlakások kiutalása révén

A meglévő szociális bérlakások használatban vannak, amennyiben valamelyik megüresedik, a felújítás után új bérlő azonnal igénybe veheti. A bérleti szerződések lejártával megüresedő bérlakások esetében az ASZT-kből érkező, érintett társadalmi csoportokba tartozó családok igényeit szociális alapon kell előnyben részesíteni. Az önkormányzat tulajdonában tömbszerűen elhelyezkedő lakásállomány esetében csak korlátozottan helyezhetők el a célcsoport pályázói, hogy megelőzzük új szegregátumok kialakulását. Az éves szinten megürülő bérlemények kb. 50%-ában van lehetőség a mérlegelésre. Ennek alapján – a befutó igények ismeretében – átlagosan és szegregátumonként legfeljebb 1-1 lakás kiutalása tervezhető évenként, magasabb üresedési szám esetén lehetséges az ASZT-1 és az ASZT-4 érintett társadalmi rétegének további 1-1 lakással való támogatása.

- Önkormányzat által a lakáspiacon megvett és szociális bérlakásként működtetett lakások kiutalása révén

Jelenleg az önkormányzat nem vásárol olyan lakást, amelyet szociális bérlakásként működtetne, ilyen intézkedést nem is terveznek forráshiány miatt.

- Segítségnyújtás a tulajdoni lakáshoz jutásban (szocpol, fiatalok otthonteremtési támogatása, önerő helyi támogatása, magánfejlesztői forrás bevonása)

Minden évben a város költségvetésében elkülönített összeg jelenik meg a lakhatási problémák megoldását segítő alapként, melyből egy pályázó legfeljebb 480.000 Ft-hoz juthat hozzá. – 3/1999(III.1) MÖK rendelet alapján. Az önkormányzatok finansziális helyzetének nehezedése miatt ez a forrás a következő években jelentős mértékben nem növekedhet, ezért magán fejlesztői források felkutatása szükséges. A kamatmentes támogatások esetén, felmerülhet az egy családnak juttatott keretösszeg differenciálása a szociális helyzet figyelembevételével. Ehhez a helyi rendelet módosítása szükséges 2009. év végén, melyet követően a 2010-es költségvetési évtől kezdődően lehetőség nyílik a szegregátumokból érkező igények (az érintett társadalmi csoportokból) pozitív diszkriminációjára. Az egy igénylőre eső keretösszeg emelése ugyan csökkenti az évi támogatható igénylők számát, de reális lehetőséget ad a szegregátumokból érkező évi 1-1 család lakáshelyzetének rendezésére.

- b.) A megtartásra javasolt lakásállomány a szegregált területeken, a komfortfokozat és minőség javítása, az infrastrukturális ellátottság kiszélesítése olyan cél, amely egyszerre teremt lehetőséget a szegregáció oldására az életminőség fokozatos emelésén keresztül, s ugyanakkor nem biztosít teret annak, hogy újabb családok, társadalmi csoportok számára fennmaradjon egy olyan fizikai környezet, amely a társadalmi kirekesztődés melegágya lehet. Ehhez komplex fejlesztések szükségesek, mint amilyen pl. a „Nem mondunk le senkiről!” zászlóshajó program. Ennek szempontjait és a célokat lentebb (lásd a 4. II. c. pontot) mutatjuk be.

A lakhatási integrációra irányuló programok indikátora a városi, s ezen belül kiemelten a szegregátumok és antiszegregáció területein a lakásállomány komfortfokozatának növelése, az infrastruktúra javítása, a lakásvásárlási támogatásban részesülők számának stabilitása, ill. növekedése. A legégetőbb probléma a peremkerületekben (mind a három szegregátum ott fekszik!) a közcsatorna-hálózat, a vezetékes gázhálózat és esetenként az aszfaltos út hiánya. A hatályos helyi rendelet által megszabott önerőt a szegregátumban élők nem tudják vállalni, erre megoldás lehet a helyi rendelet módosítása 2009. év folyamán, a munkálatok megindításához szükséges önerő csökkentése érdekében. A vonalas

infrastruktúra kiépítése esetében a fejlesztéseknek figyelembe kell vennie a helyben lakók speciális igényeit és teherbíró képességét. Elképzelhető olyan, a hálózatokat kiváltó fejlesztési lépések megvalósítása, mely a komfortfokozatot emeli, a települési környezet állapotát javítja, de anyagilag nem terheli meg a helyben élő népességet. Az érintett három szegregátum közül megtartásra javasolt az 1. és 3., míg a 4. szegregátum esetében a leginkább leromlott állagú 18–20 épületre kiterjedő felszámolási program végrehajtását tervezzük. Az 1. és 3. szegregátum esetében az infrastrukturális hiányok oldását vállaljuk, a helyi lakosság teherviselő képességét figyelembe vevő ütemezéssel. Az életminőség fokozatos emelésére az óvodáskortól következően felépített képzési program, valamint a lokális foglalkoztatás erősítésén vezet az út.

2. Mobilizációs program

A mobilizációs program révén a városban az alacsony státuszú lakosság koncentrációja oldódik. E program összeegyeztethető módon a lakhatási integrációra irányuló programokkal kell, hogy megvalósuljon. Ez azt is jelenti, hogy akik részesülnek a lakhatási integráció kapcsán megjelölt eszközökből – önkormányzati lakás, lakáshoz jutás támogatása, fizikai környezet minőségi javulása –, azok egyben térben és/vagy társadalmi státuszban is elmozduljanak pozitív irányban. A cél megvalósulását mérő indikátor az alacsony státuszú lakosság területi koncentrációjának közép- és hosszú távon való csökkenése (mind a jelenlegi területen, mind pedig a város egészét tekintve).

Mezőberény város az 1980-as évek közepe óta folyamatosan fenntartja és működteti a helyi mobilizációs programot. A szegregátumokról kiköltöző és integrált társadalmi környezetbe mozgó családok révén elérték, hogy a meglévő szegregátumok térbeli kiterjedése csak mérsékelten növekedett, új szegregátum a város terében nem alakult ki. A program végrehajtása a város vezetésében továbbra is kiemelt támogatást élvez, egyben lehetőséget ad a túlszűfolt lakásokban élő családok életnívójának emelésére. A program folytatása javasolt. Ehhez szükséges a helyi építési szabályzat (HÉSZ) módosítása. Az önkormányzat vállalja, hogy a szegregátumok területén nem kerülnek kiosztásra újabb építési telkek, nem nyitnak új utcákat, illetve az infrastrukturális feltételek lényeges javítása előtt nem ad ki további építési engedélyt a területen, felújítást pedig csak a komfortfokozat érdemi emelését vállaló családoknak engedélyez.

3. Oktatási integráció

Az oktatási integráció biztosítása az érintett gyerekek számára a „Mezőberény–Bélmegyer társulási közoktatási esélyegyenlőségi programja – Helyzetelemzés és Akcióterv”-ben foglaltak szerint (Az OKM által 2008. szeptember 24-én elfogadva) valósulhat meg. Az oktatási integráció célterülete a hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű, valamint a speciális nevelési igényű gyermekek integrálása, s különös tekintettel a roma származású gyermekekre is. A cél, hogy a gyermekek olyan tapasztalatokkal kerüljenek ki az iskolákból, amelyek segítik az önálló felnőtt élet megkezdését, egymás elfogadását. Ehhez szükséges a korai képességfejlesztés, a gyermekvédelmi intézkedések, valamint az integrált oktatás megvalósítása. A program végrehajtásának folyamatos külső monitoringja elengedhetetlen, de célszerű volna belső esélyegyenlőségi referens kinevezése is, aki a program teljes végrehajtását átlátja és koordinálja. Éves beszámolóik alapján a program megvalósulását értékelni kell, úgy, hogy minden érintett megismerhesse a programban rögzített vállalások teljesülését.

1. A szülői iskolázottsági háttérének felmérése, teljes körű, megbízható adatszolgáltatás biztosítása. *Sikerkritérium: a működő, teljes, naprakész adatbázis megléte.*
2. A HHH-gyerekek óvodáztatási és iskoláztatási feltételeinek megteremtése 3 éves kortól. *Sikerkritérium: rövid távon 70, hosszú távon 100%-ot elérő rendszeres óvodába járási ráta. A 2009. évi őszi felmérések szerint gyakorlatilag minden berényi óvodáskorú gyermek látogatja az intézményt. Jobbára csak egészségi okok vagy költözés miatt marad ki néhány kisgyermek hosszabb-rövidebb időre. E kedvező tendencia megtartása tehát az elkövetkezendő időszakra is fontos célkitűzés.*
3. Együttnevelést célzó hosszú távú oktatásszervezési stratégiai kialakítása. *Sikerkritérium: A helyi fejlesztési terv felülvizsgálata lezajlik, végrehajtása megindul; a tagóvodák közötti utaztatás, megvalósul a HHH-arányok 25% alá csökkentése érdekében.*
4. SNI-arányok csökkentését célzó beavatkozások, a Pedagógiai programban megfogalmazott, valamint a TKVSZRB és a nevelési tanácsadó szakvéleményében leírt fejlesztési javaslatok és óraszámok alapján. *Sikerkritérium: Az integrált körülmények között fogadott SNI-gyerekek arányának 70%-ra növelése közép, 95%-ra emelése hosszú távon (leszámítva ebből az arányból a közép súlyos értelmi fogyatékos SNI-s gyerekeket).*
5. Közoktatási szolgáltatásokhoz való arányos hozzáférés biztosítása, a 2008–2009. tanévben 1–5. évfolyamokon az osztályok átszervezése, a HHH-arányok 25% alá csökkentése, majd ezt követően a belépőknél az arányok megtartása. A 6. évfolyamon esélyegyenlőségi felzárkóztató programok szervezése a kulcskompetenciák fejlesztésére heti 2 órában, egyéni fejlesztési terv alapján 15 fős csoportokban. A 7–8. évfolyamon esélyegyenlőségi felzárkóztató programok szervezése a pályaaorientáció és szaktárgyak fejlesztésére heti 2 órában, egyéni fejlesztési terv alapján 15 fős csoportokban. Intézményi önértékelés elkészítése. *Sikerkritérium: A tervben vállalt átszervezések végrehajtása, a speciális esélyegyenlőségi programok elindítása és folyamatos fenntartása.*
6. A 250 óránál többet hiányzó gyermekek arányának országos átlag alatti szinten tartása. Az évfolyamismétlők alacsony szintjének megtartása. *Sikerkritérium: A 250 óránál többet hiányzó gyermekek arányának minimálisra csökkentése, az évfolyamismétlők számának minimális szinten tartása. (Az Esélyegyenlőségi terv végrehajtását elemző beszámolóból kiderül, hogy 250 órát meghaladó hiányzás nem fordul elő a közoktatási intézményekben. Így a vállalást e szint megtartására módosították a rövidtávú feladatok leírásában.)*
7. A kompetenciamérések eredményei alapján folyamatos elemző munka, szükség szerint a HH/HHH-tanulókra vonatkozóan külön eseti intézkedési tervek elkészítése. *Sikerkritérium: A kompetencia-felmérés helyi eredményei javulnak, az eredmények szórása csökken.*
8. A tehetséges középiskolát végzett nehéz sorsú gyermekek számára kitörési (továbbtanulási) lehetőséget jelenthet az „Arany János tehetséggondozó program” (AJTP). *Sikerkritérium: a program révén a felsőoktatásba felvételt nyertek számának emelése.*

A Városi esélyegyenlőségi program teljesüléséről (2009) szóló előterjesztés szerint a kitűzött célok megvalósítása időarányosan halad. A közoktatás mindhárom szintjén (óvoda, általános iskola és középiskola) a programban nevesített lépések megtörténtek, az új rövid és középtávú célokat kijelölték, azok végrehajtásáról éves beszámolók készülnek, valóság tartalma így bármely ponton így ellenőrizhető.

Az információs hálózatokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyeinek erősítése terén is történtek lépések: mind az informatikai eszközállomány fejlesztésében, mind a hozzáférési pontok számának növelésében.

Előrelépés történt a hátrányos helyzetű emberek részvételének támogatásában is, hogy a rétegből minél többen vegyenek részt a különböző rendezvényeken is.

Meg kell jegyezni, hogy a program megvalósítása csak intenzív és folyamatos pályázati tevékenység mellett volt elérhető, mely az intézmények dolgozóitól, valamint a képviselő-testület tagjaitól is jelentős túlmunkát igényelt.

Az Esélyegyenlőségi program felülvizsgálata – szakértő bevonásával – 2010. május 1.-től lesz esedékes, amikor öt évre szóló, kétévente kötelezően felülvizsgált programot kell elfogadnia a képviselő-testületnek. Ennek előkészítési munkálatai már megkezdődtek. A közoktatási esélyegyenlőségi program megvalósítása megindult, megalakultak a tematikus munkacsoportok, és rövidesen megalakul a városban az esélyegyenlőségi fórum is, amely a szakmai felügyeletet fogja ellátni a helyi közoktatásban. Az oktatási célok magvalósulását több nyertes pályázat segítette: TÁMOP 3.1.4, TÁMOP 3.3.2, illetve DAOP IV. prioritástengely társadalmi infrastruktúra fejlesztése (óvoda, iskola felújítás).

4. A szegregátumban élők, s ezen belül kiemelten a roma népesség társadalmi integrációja

A 2005–2015 közötti időszakot a közép- és kelet-európai országok kormányfői a Roma integráció évtizedévé nyilvánították. Ennek keretében a 2008–2009. évekre szóló intézkedési terv keretében megfogalmazott célok és a város helyzetéből adódó kihívások és lehetséges programok a következők:

- a.) romák és nem romák életkörülményei között kialakult szakadék csökkentése
- b.) romák társadalmi integrációja
- c.) romák gazdasági helyzetének javítása⁹

Ennek érdekében az oktatás, foglalkoztatás, lakhatás, egészségügy, egyenlő bánásmód érvényesítése, valamint a kultúra, a média és a sport területén kerültek megfogalmazásra a célok.

4.1. Roma civil szervezetek bevonása az egyeztetésbe

A helyi cigány önkormányzat, valamint a roma civil szervezet bevonása minden olyan egyeztető folyamatba, amelynek következményei a helyi romákat közvetlenül vagy közvetetten érinti, s minden olyan tervbe, amely a romák társadalmi integrációjára irányul. A cigány kisebbségi önkormányzat (CKÖ) és a polgármesteri hivatal közötti kommunikáció javítása érdekében a romaügyi referens foglalkoztatásából adódó lehetőségek teljes kihasználása. Az oktatási intézmények és a CKÖ közötti kapcsolat további erősítése, a szülői munkaközösségek és az roma referens, valamint az esélyegyenlőségi referens közötti kapcsolat szorosabbra fonása.

⁹ A „Városfejlesztési kézikönyvben használt értelemben mindhárom programpont esetében.

4. II. A fentebb meghatározott célterületek során végrehajtandó feladatok

4. II. a.) Oktatás

- A szülői iskolázottsági háttér felmérése, teljes körű, megbízható adatszolgáltatás biztosítása. *Sikerkritérium: a működő, teljes, naprakész adatbázis megléte. A szülői iskolázottsági szint emelését célzó lépések megvalósítása a CKÖ aktív támogatásával.*
- A HHH-s roma gyerekek óvodáztatása és iskoláztatása feltételeinek megteremtése 3 éves kortól. *Sikerkritérium: rövid távon 70, hosszú távon 95%-ot elérő rendszeres óvodába járási ráta. Az utóbbi célkitűzés 2009-re teljesült, tehát ennek a kedvező arányszámnak a megtartása az elkövetkezendő évek fontos feladata. A szülők hozzáállása e téren pozitív, szívesen adják gyermekeiket óvodába. Az óvodából való időszakos kimaradás leggyakoribb oka a családi élet (a házassági vagy élettársi közösség) felbomlása miatti migráció, az el- majd visszaköltözés.*
- Együttnevelést célzó hosszú távú oktatásszervezési stratégiai kialakítása. *Sikerkritérium: A helyi fejlesztési terv felülvizsgálata lezajlik, végrehajtása megindul; a tagóvodák közötti utaztatás megvalósul a HHH arányok 25% alá csökkentése érdekében.*
- SNI-arányok csökkentését célzó beavatkozások, a Pedagógiai programban megfogalmazott, valamint a TKVSZRB és nevelési tanácsadó szakvéleményében leírt fejlesztési javaslatok és óraszámok alapján. *Sikerkritérium: Az integrált körülmények között fogadott SNI-gyerekek arányának 70%-ra növelése közép, 95%-ra emelése hosszú távon (leszámítva a közép-súlyos értelmi fogyatékos SNI-s gyerekeket).*
- Közoktatási szolgáltatásokhoz való arányos hozzáférés biztosítása, a 2008–2009. tanévben 1–5. évfolyamokon az osztályok átszervezése, a HHH-arányok 25% alá csökkentése, majd ezt követően a belépőknél az arányok megtartása. A 6. évfolyamon esélyegyenlőségi felzárkóztató programok szervezése a kulcskompetenciák fejlesztésére heti 2 órában, egyéni fejlesztési terv alapján 15 fős csoportokban. A 7–8. évfolyamon esélyegyenlőségi felzárkóztató programok szervezése a pályaorientáció és szaktárgyak fejlesztésére heti 2 órában, egyéni fejlesztési terv alapján 15 fős csoportokban. Intézményi önértékelés elkészítése. *Sikerkritérium: A tervben vállalt átszervezések végrehajtása, a speciális esélyegyenlőségi programok elindítása és folyamatos fenntartása.*
- A 250 óránál többet hiányzó roma gyerekek arányának országos átlag alatti szinten tartása. Az évfolyamismétlők alacsony szintjének megtartása. *Sikerkritérium: A 250 óránál többet hiányzó gyerekek arányának további 5%-os csökkentése, az évfolyamismétlők számának szinten tartása. Mindkét célkitűzés 2009-re teljesült, sem évfolyamismétlő, sem pedig 250 óránál többet hiányzó nem volt az iskola tanulói között. Így e kedvező eredmény megtartása kívánatos az elkövetkezendő években is.*
- A kompetenciamérések eredményei alapján folyamatos elemző munka, szükség szerint a HH/HHH roma tanulókra vonatkozóan külön eseti intézkedési tervek elkészítése. *Sikerkritérium: A kompetencia-felmérés helyi eredményei javulnak, az eredmények szórása csökken.*
- A tehetséges középiskolát végzett roma gyerekek számára (is) kitörési (továbbtanulási) lehetőséget jelenthet az AJTP ösztöndíj. *Sikerkritérium: a program révén a felsőoktatásba felvételt nyertek számának alakulása.*

- Informatikai képzés és fejlesztés a cigány kisebbségi önkormányzatok részére

A Roma integráció évtizede útmutatása alapján a szükséges képzések és fejlesztések várhatók. A képzésekben részt vevők száma éves szinten haladja meg a 10 főt, ennek forrását döntően kormányzati (SZMM) források adják. Cél, hogy a képzésben részt vevők legalább 50%-a a három szegregátum területéről érkezzen. Ehhez a cigány kisebbségi önkormányzat aktív közreműködése szükséges.

Az Esélyegyenlőségi program (2009) felülvizsgálata során kiderült, hogy az oktatási intézmények, különösen az óvodák részéről erős készség mutatkozott arra, hogy a CKÖ-t bevonják a roma gyermekek oktatásának segítésébe, de ezek a kezdeményezések visszhang nélkül maradtak. Ezt az aszimmetrikus viszonyt célszerű volna rendezni a közeljövőben.

4. II. b.) Foglalkoztatás és vállalkozásfejlesztés

- Komplex munkaerő-piaci programok

A komplex munkaerő-piaci programoknak tartalmaznia kell a szükséges szakirányú végzettség irányába való orientálást, az aktív korúak foglalkoztatottságának növelésére irányuló programokat, valamint a feketemunka kifehérítését.

1. A Munkaügyi Központ szakmai és anyagi támogatásával piacképes szakmák elsajátítása felé való orientálás segíthet a foglalkoztatottak arányának közép- és hosszú távú növelésében. *Sikerkritérium az éves szinten 10–12 fő beiskolázása felnőttképzési (részben OKJ-s) tanfolyamokra. A tanfolyamok díját részben OFA-forrásokból fedezzük. (A térségben jelenleg a következő szakmákban van lehetőség elhelyezkedésre: építőipari munkás, nehézgépező, targonca-vezető, hivatásos sofőr, teherautó vezető, kereskedelmi eladó, vendéglátóipari alkalmazott, fakitermelő.)* Emellett speciális képzések keretében lehetőség van a városban lakó romák számára fontos mesterségek és szakmák (kőműves, ács, hideg és meleg burkoló, festő-mázoló, kertész stb.) elsajátítására nem OKJ-s képzések keretében.
2. Az oktatási intézmények részvételével szervezett pályaorientációs beszélgetések a hiányszakmák és az önálló vállalkozásindítás objektív kritériumainak megismerése felé irányuljanak. A beszélgetések célja, hogy az önálló életkezdés reális és felelős alapokon nyugvó várankozásokra épüljön.
3. Atipikus foglalkoztatási módok (távmunka, részmunka, stb.) megismertetése mind az érintett csoportok, mind a vállalkozások körében. Ennek segítségével a kisgyermekes szülők, a gyermekgondozásból visszatérők stb. is részt vehetnek a munkaerőpiacon. *A távmunkában való részvétel megalapozását informatikai alap- és szakismeretek elsajátítása jelenti, éves szinten 5–6 fő beiskolázásával. Az otthoni munkavégzéshez szükséges hardver és szélessávú kapcsolat kialakítására módosítani kell a jelenleg működő támogatási rendszert, hogy az lehetőséget nyújtson 1 éves türelmi időre adott egyszeri kamatmentes támogatás kínálására a munkába állóknak.* Elsősorban a kisgyermek mellől újra munkába álló kismamák számára jelenthet perspektívát a részmunkaidős alkalmazás, valamint a rugalmas munkavégzés lehetősége. A képviselő-testület kezdeményezésére szükséges a város meghatározó foglalkoztatóival egy foglalkoztatási paktum kidolgozása, melynek része lesz éves szinten 3–4 részmunkaidős, vagy rugalmas munkavégzést lehetővé tevő munkahely kialakítása a városban úgy, hogy ennek legalább 50%-a a szegregátumban élőkét érintse.

4. Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése. A városban működik két ilyen foglalkoztató, mely stabilan 20–25 munkahelyet tart fenn, de évek óta képtelen a foglalkoztatási szint növelésére. Sikeresebb pályázati tevékenység révén lehetőség volna a munkahelyek számának növelésére, s az új munkalehetőségek helyi megváltozott munkaképességűekkel való feltöltésére. A szegregátumokban a városi átlagot meghaladó arányban jelennek meg aktív korú, de részlegesen munkaképes lakosok, ezek bevonása lehetséges volna a program kiteljesítésével. *Éves szinten szegregátumonként 1-1 új munkalehetőség megnyílására látszik reális esély.*
5. „Lépj egyet előre” program révén a munkaerőpiacra való visszajutás lépcsőzetes megvalósítására nyílhat mód Mezőberény városban is. *Sikerkritérium: éves szinten az inaktív népesség 5–10%-ának bevonása a programba szegregátumonként.*
6. A munkavállalási hajlandóság növelését segítő mentálhigiénés programokba kell bevonni az aktív korú, de hosszú ideje a munkaerőpiactól távol maradó, a szegregátumokban élő személyeket. **Sikerkritérium a tartós munkanélküliek számára szervezett programokba éves szinten szegregátumonként 2–3 fő bevonása.**
7. A feketemunka visszaszorítása a legális munkaerő-piaci részvétel egyidejű növelésével az országos programokhoz igazodva valósulhat meg. Ugyanakkor az idénymunka helyzetének megváltoztatása a folyamatos (egész éves) foglalkoztatottság irányába is kívánatos rész cél.
8. A közmunka-programokban való részvétel ösztönzését a foglalkoztatottság pozitív képének (jövedelem, stabilitás, életminőség, jövő) bemutatásával lehet és szükséges növelni. Ennek keretében lehetőséget kell teremteni, hogy az instabil jövedelem és életmód folytán igénybe vett – nem ritkán a szükséglet-kielégítésre irányuló – hitelek visszafizetése munkabérelőleg formájában (vagy más formában) biztosított legyen, s a hiteltartozások körforgásából, az idénymunka, a segélyek – mint a háztartás egyetlen jövedelemforrásai – instabil világából a foglalkoztatottak világába kerüljenek át a résztvevők. *Sikerkritérium a közmunka programokban jelenleg visszatérően alkalmazott 30–35 fős kör¹⁰ bővítése, évente minimum 5–5 fővel.*

A program sikerét a közép- és hosszútávon javuló foglalkoztatási mutatók, valamint az állami és helyi segélyezési mutatók alakulása jelzik.

- A szegregátumokban működő kis- és középvállalkozások fejlesztése, munkahelyteremtő beruházások

1. A szegregátumokban élőket tartósan foglalkoztató kis- és középvállalkozások célzott támogatása a helyi adók mérséklésével, a fejlesztéshez szükséges pályázati lehetőségek bemutatásával, a pályázatírásban való közreműködéssel. *Sikerkritérium a beadott vállalkozásfejlesztési pályázatok számának alakulása.*
2. Önkormányzati beruházások, megrendelések esetén a város előnyben részesíti a helyi vállalkozókat, vállalkozásokat, kiemelten azokat, melyek vállalják, hogy az ASZT-kben élő érintett társadalmi csoportokból (is) alkalmaznak munkaerőt a projekt időtartamára. *Sikerkritérium az ASZT-kből érkező új munkavállalók számának alakulása.*

¹⁰ 2009 nyár elején az önkormányzat nagyjából 90 fő számára biztosít közmunka lehetőséget. Ennek a csoportnak becslések szerint nagyjából egyharmada roma nemzetiségű. A gondot az jelenti, hogy évek óta visszatérően ugyanazok a romák vesznek részt a közmunka programban, s új érdeklődők alig jelentkeznek.

3. Az önkormányzat és a civil szféra segítségnyújtása a vállalkozás-fejlesztés, -fenntartás területén. A program célja az induló, a szegregátumban élő tulajdonosi körrel rendelkező vállalkozások túlélési esélyeinek javítása önköltségi áron nyújtott vállalkozásvezetési ismeretek, adó-, és jogi tanácsadás révén. *Sikerkritérium: az érintett szegregátumokban induló új vállalkozások közül a 3 évet megélő cégek arányának 20%-kal való emelése.*

4. II. c.) Lakhatás

- *„Nem mondunk le senkiről!” zászlóshajó program.*

A program a többszörös hátrány felszámolása érdekében összehangolt műveletekkel kívánja elérni, hogy megforduljanak az elmúlt évtizedek leszakadás irányába mutató tendenciái, s elinduljon e térségek társadalmi és gazdasági integrációja. Ennek keretében a komplex humán erőforrás- és közszolgáltatás-fejlesztés, életminőség-javítás, a szegregátumokban élők foglalkoztathatóságát, kompetenciáit, önszerveződését és érvényesülési esélyeit javító műveletek, a civil szerveződések fejlesztése, a közösségi és kulturális értékek megteremtésére és megőrzésére irányuló fejlesztések elemei jelennek meg.

A város szegregátumaiban ezért a cél az, hogy a korábban kifejtett oktatási és lakhatási integráció megvalósuljon, s ezen belül is kiemelten kezeljék a leghátrányosabb helyzetű területeket (a KSH által meghatározott antiszegregációs területeket), valamint az olyan területeket, amelyek veszélyeztetettek. A szegregátumokon belül tehát kiemelten fontos, hogy a jelölt antiszegregációs területek komplex integrációjára irányuló törekvések mellett megelőzzék az esetlegesen újonnan létrejövő, halmozottan hátrányos helyzetű területek kialakulását. A sikeresség kritériuma az elérhető források (pl. TÁMOP) megszerzése, a jelenlegi célterületek hosszútávú integrációja, valamint az, ha a veszélyeztetett területek mutatói nem romlanak (esetleg javulnak).

- A szegregálódott városi lakótelepek, településrészek rehabilitációja, ott élők foglalkoztatási és szociális integrációja

A szegregátumok területén komplex fejlesztések megvalósulása a cél, amelyben összeegyeztethető módon kell szerepelnie a fentebb részletezett társadalmi, foglalkoztatási, területi integrációnak, ez utóbbin belül az infrastrukturális és életminőséget javító, valamint a közszolgáltatások hozzáférésére irányuló fejlesztéseknek. A cél, hogy a jelenlegi szegregátumok mutatószámai javuljanak, így pl.; a város belterületének víziközmű és gáz-gerinchálózatra való rákötések arányának növelése, a még nem aszfaltozott utak leburkolása, a járdahálózat fejlesztése.

4. II. d.) Egészségügy

- Népegészségügyi szűréseken való részvétel ösztönzése

A népegészségügyi szűréseken való részvétel a lakosság életminőségének hosszútávú javulását eredményezhetik. A szűrések során felismert betegségek korai kezelése az egyén fizikai jóléte mellett csökkenti a családi és társadalombiztosítási tehertételeket is. A szűréseken való részvétel fontosságának megismertetése, a lakosság minél szélesebb körének bevonása az egészségügyi dolgozók mellett a civil szféra közreműködésével történhet. *A cél, hogy a mezőberényi lakosság szűrővizsgálatokon való részvétele megközelítőleg hasonló legyen az országos*

átlaghoz. E mutatóknak mind a különböző demográfiai, mind pedig az etnikai csoportokban középtávon el kell érnie az országos átlagot.

- Foglalkoztatás-ösztönző programok, amelyek támogatják a szegregátumokban élők alkalmazását az egészségügyi hiányszakmákban

Az egészségügyi hiányszakmákban való alkalmazás feltétele a romák esetében is a szakirányú képzés, amely az általános-, ill. középiskolai képzés során pályaaorientációval támogatható. A szakképzés befejezése után garantált munkahelybiztosításra irányuló programok kidolgozása szükséges. Elsődlegesen az ápoló/ápolónő hiány felszámolásában, az asszisztensi munkák, valamint a szociális gondozói feladatok ellátásában mutatkozik tér e társadalmi rétegekből érkező munkavállalók számára. *Cél: a szakirányú képzésre jelentkezők számának 25%-os növelése 4 év alatt, illetve a képzettek elhelyezkedési arányának 80%-ra emelése 8 év alatt. Ennek keretét a város által működtetett AJTP ösztöndíjkerete adja.*

4. II. e.) Kultúra

A kulturális téren szervezett programok elsődleges célja a többségi társadalom felé bemutatni a roma kisebbség értékeit, s ezen keresztül a befogadási hajlandóság és a toleranciaszint növelése a cél.

- A roma kultúra méltó bemutatása, képzések, színházi programok
1. Az óvodai nevelésben a cigány kultúra bemutatása, a toleranciára való nevelés programja. Bár a helyi cigány közösség hagyományai már csak szórványosan lelhetők fel, a roma kultúra és történelem oktatása az iskolai foglalkozások részeként is meg kell, hogy jelenjen, a Nemzeti alaptantervben megfogalmazottak szerint. *Cél: a jelenleg élő, vagy még feltámasztható hagyományok megtartása eseményé formálása, az évi 2-2 alkalommal az iskolákban való bemutatása.*
 2. A városi rendezvényeken a roma kultúra színpadi és interaktív formában való bemutatása a közösség tagjainak részvételével, a roma civil szervezetek hatékony támogatásával valósulhat meg. *Cél: a jelenleg élő hagyományok továbbvitele.*

5. Foglalkoztatási helyzet

A foglalkoztatási helyzet javítása, a munkaerőpiaci integráció elősegítése képzési, átképzési, munkahely-teremtési, elhelyezkedést segítő stb. programokkal

1. 2009-ben 10–15 főt tudtak foglalkoztatni közmunkaprogramban, ezt új résztvevők bevonásával tervezték növelni, évi 5-6 fővel a városban induló beruházások függvényében. A növekmény döntő hányadát (legalább 75%-ban) a három szegregátum területéről kívánták biztosítani. 2010-re a felhasználható forrásokat figyelembe véve, új közfoglalkoztatási tervet készített az önkormányzat (lásd részletezve a 2. bekezdésben).
2. Az önkormányzat elkészítette a 2010. évi közfoglalkoztatási tervét, amelynek célja, hogy az Út a munkához elnevezésű szociális-munkaügyi program törvényi előírásait hatékonyan megvalósítsa, elősegítve azt, hogy a munkára képes, de munkanélküli aktív korú mezőberényi polgárok a korábnál fokozottabb mértékben vegyenek részt valamely közfoglalkoztatási formában. A program mintegy 400 főből, főként RÁT-ra jogosultak köréből választja ki közfoglalkoztatottakat. Maga a terv egy évre szól, a következő, tehát

a 2011. évre a feltehető kormányváltás miatt valószínűleg más foglalkoztatási konstrukciók kerülhetnek előtérbe, amihez az önkormányzatnak is a későbbiekben alkalmazkodnia kell. A jelenlegi terv elkészítése során az önkormányzat az állami foglalkoztatási szervek képviselőivel, a kisebbségi önkormányzatokkal és a helyi szociálpolitikai kerekasztallal egyeztetett, hogy a helyi igényeknek megfelelő, az érintettek képességeihez igazodó foglalkoztatási terv kerüljön kidolgozásra. A terv 168 fő foglalkoztatását tervezi éves szinten egyénenként legalább 90 munkanapra, az igényekhez, az ellátandó feladatokhoz igazodva hónaponkénti lebontásban adja meg a foglalkoztatottak számát, munkakörét. A résztvevők közül 54 fő teljes munkaidejű, 114 főnek pedig részmunkaidős foglalkoztatását tervezik. A foglalkoztatást képzési programmal egészíti ki a tervezet, így 11 fő számára javasolják az általános iskola elvégzését, 56 főnek a szakképzés megkezdéséhez szükséges kompetenciák megszerzését, végül kifejezetten szakképzésre 92 főt javasolnak. Mivel jelenleg az említett tervezet az önkormányzati helyi foglalkoztatás csaknem egyedüli lehetősége, egyebek mellett az antiszegregációs feladatokat is fel kell vállalnia a konstrukciónak. Számszerűsíthető mutatók tehát nem építhetők be a végrehajtásba, lehetőség szerint azonban figyelembe veszik a szegregátumokban élők, így a cigány lakosok foglalkoztatását is. A közfoglalkoztatási terv bevezetője többek között hangsúlyozza a diszkriminációellenességet, amelyet az egyeztetések során a kisebbségi önkormányzatok köztük a cigány kisebbségi önkormányzat képviselői, illetve a helyi szociálpolitikai kerekasztal tagjai számon kérhetnek. Az egyeztetések, az említett szervek véleményezi joga lehetőséget adhat arra, hogy a szegregátumokban élők és más hátrányos helyzetű csoportok érdekei a foglalkoztatottak kijelöléskor ne sérüljenek, a betölthető munkakörök között található olyanok is, amelyek szakképzettséget nem igényelnek vagy a feladatra rövid idő alatt betaníthatók a munkavállalók (közterület gondozása, építkezés stb.).

3. Jelenleg 20-25 fő megváltozott munkaképességű dolgozik két helyi vállalkozásban, a helyi vállalkozók támogatásával *további évi 1-5 fő találhat állást.*
4. A Munkaügyi Központ szakmai és anyagi támogatásával piacképes szakmák elsajátítása felé való orientálás segíthet a foglalkoztatottak arányának közép- és hosszú távú növelésében. *Sikerkritérium az éves szinten 10-15 fő beiskolázása felnőttképzési (részben OKJ-s) tanfolyamokra.* A tanfolyamok díját részben OFA forrásokból kell fedezni. *A térségben jelenleg a következő szakmákban van lehetőség elhelyezkedésre: építőipari munkás, nehézgépkezelő, targonca-vezető, hivatásos sofőr, teherautó vezető, kereskedelmi eladó, vendéglátóipari alkalmazott, fakitermelő.* Emellett speciális képzések keretében lehetőség van a városban lakó romák számára fontos mesterségek és szakmák (kőműves, ács, hideg- és melegburkoló, festő-mázoló, kertész stb.) elsajátítására nem OKJ-s képzések keretében.
5. Az oktatási intézmények részvételével folytatott pályaorientációs beszélgetések a hiányszakmák és az önálló vállalkozásindítás objektív kritériumainak megismerése felé irányuljanak. A beszélgetések célja, hogy az önálló életkezdés reális és felelős alapokon nyugvó várankozásokra épüljön.
6. Atipikus foglalkoztatási módok (távmunka, részmunka, stb.) megismertetése mind az érintett csoportok, mind a vállalkozások körében. Ennek segítségével a kisgyermekes szülők, a gyermekgondozásból visszatérők stb. is részt vehetnek a munkaerőpiacon. *A távmunkában való részvétel megalapozását informatikai alap- és szakismeretek elsajátítása jelenti, éves szinten a szegregátumokban élő 4-6 fő beiskolázásával. Az otthoni munkavégzéshez szükséges hardver és szélessávú kapcsolat kialakítására*

módosítani kell a jelenleg működő támogatási rendszert, hogy az lehetőséget nyújtson 1 éves türelmi időre adott egyszeri kamatmentes támogatást kínálására a munkába állóknak¹¹. Elsősorban a kisgyermek mellől újra munkába álló kismamák számára jelenthet perspektívát a részmunkaidős alkalmazás, valamint a rugalmas munkavégzés lehetősége.

7. A képviselő-testület kezdeményezésére szükséges a város meghatározó foglalkoztatóival egy **helyi foglalkoztatási paktum** kidolgozása, melynek része lesz éves szinten 4–6 részmunkaidős, vagy rugalmas munkavégzést lehetővé tevő munkahely kialakítása a városban úgy, hogy ennek legalább 50%-a a szegregátumban élőket érintse.
8. A munkavállalási hajlandóság növelését segítő mentálhigiénés programokba kell bevonni az aktív korú, de hosszú ideje a munkaerőpiactól távol maradó a szegregátumokban élő személyeket. *Sikerkritérium a tartós munkanélküliek számára szervezett programokba éves szinten 8–10 fő bevonása.*
9. A feketemunka visszaszorítása a legális munkaerőpiaci részvétel egyidejű növelésével az országos programokhoz igazodva valósulhat meg. Ugyanakkor az idénymunka helyzetének megváltoztatása a folyamatos (egész éves) foglalkoztatottság irányába is kívánatos rész cél.
10. A közmunka-programokban való részvétel ösztönzését a foglalkoztatottság pozitív képének (jövedelem, stabilitás, életminőség, jövő) bemutatásával lehet és szükséges növelni. Ennek keretében lehetőséget kell teremteni, hogy az instabil jövedelem és életmód folytán igénybe vett – nem ritkán a szükséglet-kielégítésre irányuló – uzsorahitelek visszafizetése munkabérelőleg formájában (vagy más formában) visszafizethető legyen, s a hiteltartozások körforgásából, az idénymunka, a segélyek – mint a háztartás egyetlen jövedelemforrásai – instabil világából a foglalkoztatottak világába kerüljenek át a résztvevők. **Sikerkritérium a közmunka programokban jelenleg visszatérően alkalmazott 10-15 fős kör bővítése, évente 3-3 fővel.**

A program sikerét a közép- és hosszútávon javuló foglalkoztatási mutatók, valamint az állami és helyi segélyezési mutatók jelzik.

6. Közszolgáltatások

- A közszolgáltatásokhoz (szociális és egészségügyi szolgáltatások) való hozzáférés javítása.

A közszolgáltatásokhoz (szociális és egészségügyi szolgáltatások) való hozzáférés kiegyenlített. A jelenleg futó és tervezett pályázatokról az IVS Helyzetértékelés fejezetében található bővebb információk. Ezen belül kiemelt lépés a bölcsődei férőhelyek korszerűsítése és bővítése, s tágabban az önkormányzati intézményrendszer kapacitásának és minőségének fejlesztése.

A programok végrehajtásának politikai felelőse *Mezőberény Város Képviselő-testülete*, e testület dönt a programok indításáról, a támogatási mértékről, a pályázatokhoz a saját erő biztosításáról, illetve az egyes feladatok végrehajtásakor a személyi felelős kijelöléséről, azok beszámoltatásáról, ellenőrzéséről.

¹¹ Békés Város Képviselő-testülete, valamint a Vállalkozói Tanács közös gondozásában létezik pályázati lehetőség ilyen támogatásra, de jelenleg az türelmi időre nem ad lehetőséget.

A programok kommunikációjában *Mezőberény Város Polgármesteri Hivatalának munkatársai* mellett az *önkormányzati tulajdonú intézmények vezetői, a vállalkozói érdekképviseleti szervezetek*, valamint a *civil szervezetek* játsszák a meghatározó szerepet. A romákra vonatkozó programok esetében a helyi *cigány kisebbségi önkormányzat*, a polgármesteri hivatalban foglalkoztatott *romaügyi referens*, valamint az egyes oktatási intézményekben foglalkoztatott *roma koordinátorok* feladata az elsődleges.

III. B. A városnak jelenleg nincs megvalósítás alatt lévő szegregált területet érintő városfejlesztési programja.

III.C. A nem-szegregált területekre irányuló városfejlesztési, városrehabilitációs programok esetében kiemelt feladat, hogy a programok megvalósítása, illetve a program eredményei hozzájáruljanak a szegregált területeken élők helyzetének javításához is. Ennek egyik legfontosabb eszköze, olyan kivitelezők előnyben részesítése, melyek vállalják, hogy alkalmaznak szegregált területen élőket is (foglalkoztatási programok, közbeszerzési eljárások a beruházások esetében stb.). Továbbá törekedni kell arra, hogy a megvalósuló szakképzési, foglalkoztatási, közoktatás fejlesztési programból a szegregált területen élők is részesedjenek az érintett társadalmi csoportok népességarányában.

A következő oldalakon részletezett – táblázatos formába öntött – antiszegregációs tervek esetében a képviselőtestület bizottságait rövid megnevezéssel jelöltük a táblázatban rendelkezésre álló hely korlátozottsága miatt. A Bizottságok pontos neve:

- Ügyrendi, jogi és közbiztonsági bizottság;
- Szociális és egészségügyi bizottság;
- Oktatási és kulturális bizottság;
- Pénzügyi és gazdasági bizottság;
- valamint eseti jelleggel: Közbeszerzési bíráló bizottság.

A programok esetében néhány esetben a Polgármesteri Hivatal egyes osztályait is megnevezzük, mint a végrehajtásban fontos szerepet játszó intézményt. A hatályos rendelet szerint ezek a következők:

- Titkársági Osztály
 - Polgármesteri, jegyzői titkárság
 - Humánpolitikai-személyzeti ügyintézés
 - Képviselőtestület, bizottságok munkájának előkészítése
 - Intézmény felügyelet
 - Központi iktatás, ügyiratkezelés
 - Gyámhatóság, gyámhivatal
 - Portaszolgálat
- Pénzügyi Osztály
 - Pénzügyi Iroda

- Pénztár
- Vagyongazdálkodási és Beruházási Csoport
- Hatósági Osztály
 - Okmányiroda
 - Adóhatóság
 - Szociális Csoport
 - Építési Hatóság
 - Egyéb hatósági ügyek

Forrástérkép a 2009-2010 években a DAOP és a TÁMOP programok megnyíló ablakai alapján:

Dél-alföldi Operatív Program

- 4.1.3/A Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése
- 4.1.3/B Bölcsődei ellátást nyújtó intézmények infrastrukturális fejlesztése és kapacitásának bővítése
- 4.1.3/C Közösségi terek fejlesztése
- 5.1.1 Szociális célú városrehabilitáció
- 5.1.2/B A városi örökség megőrzése és korszerűsítése

Társadalmi megújulás Operatív Program

- TÁMOP 1.1.2 Decentralizált programok hátrányos helyzetűek foglalkoztatásáért
- TÁMOP 1.1.3 „Út a munka világába” - Rendszeres szociális segélyben részesülők munkaerőpiaci integrációja
- TÁMOP 1.2.1. Hátrányos helyzetűek foglalkoztatását ösztönző járulékkedvezmények
- TÁMOP 1.4.1. Alternatív munkaerőpiaci programok támogatása
- TÁMOP 1.4.3. Kísérleti foglalkoztatási kezdeményezések
- TÁMOP 1.4.4. Helyi és határmenti foglalkoztatási együttműködések és megállapodások
- TÁMOP 2.1.1. Lépj előre egyet
- TÁMOP 2.2.1. A képzés minőségének, tartalmának fejlesztése
- TÁMOP 2.2.2. Pályaorientáció rendszerének tartalmi és módszertani fejlesztése
- TÁMOP 2.4.2. Hátrányos helyzetűeket foglalkoztató szervezetek fejlesztése
- TÁMOP 2.4.3. Atipikus foglalkoztatási formák támogatása
- TÁMOP 3.1.4. Kompetenciaalapú oktatás, egyenlő hozzáférés-innovatív intézményekben
- TÁMOP 3.2.1. Új tanulási formák és rendszerek
- TÁMOP 3.2.2 Területi együttműködések, társulások, hálózati tanulás
- TÁMOP 3.2.3 „Építő közösségek” - közművelődési intézmények az egész életen át tartó tanulásért

TÁMOP 3.3.5 Civil részvétel erősítése az oktatási diszkrimináció elleni fellépés és a tanulók iskolai sikerességének támogatása érdekében

TÁMOP 3.4.1 Nemzetiségi és migráns tanulók nevelésének és oktatásának segítése

TÁMOP 3.4.2 Sajátos nevelési igényű tanulók integrációja

TÁMOP 3.4.3 Iskolai tehetséggondozás

TÁMOP 5.1.3 Közösségi felzárkóztatás a mélyszegénységben élők integrációjáért

TÁMOP 5.2.2 A korai beavatkozást középpontba helyező Biztos Kezdet programok elterjesztése országos szinten, kiemelt figyelemmel a leghátrányosabb helyzetű térségekre

TÁMOP 5.2.3 Integrált helyi programok a gyermekszegénység csökkentésére

TÁMOP 5.2.5 Gyermek és fiatalok integrációs programjai

TÁMOP 5.3.1 Alacsony foglalkoztatási eséllyel rendelkezők képessé tevő és önálló életvitelt elősegítő programjai

TÁMOP 5.5.4 Anti-diszkriminációs műsorok, jogvédő tevékenység, kampányok támogatása

TÁMOP 5.6.1 A társadalmi kohézió erősítése bűnmegelőzési és reintegrációs programokkal

TÁMOP 6.1.2/II. Egészségre nevelő és szemléletformáló életmódprogramok

Antiszegregációs terv az **ASZT-1., 3-4.** szegregátumra

Feladat megnevezése	Felelős szakterület (személy)	Megvalósítás ideje	Finanszírozás forrása	Cél- és eredmény-indikátorok	Érintett szegregátumok
Intézkedéscsoport		Vállalások			
1. Lakhatási integrációra irányuló programok	„Nem mondunk le senkiről” zászlóshajó program helyi végrehajtása				
A szociálisan rászoruló rétegek lakásgondjainak megoldása az önkormányzati tulajdonú bérlakások kiutalásán keresztül az önkormányzati keret terhére	Pénzügyi Bizottság, Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője	folyamatos	Önkormányzati költségvetés és vagyongazdálkodás	Az intézkedés évente 1-1 családot érint a szegregátumokban, magasabb megürülési szám esetén lehetséges az 1. és 4. szegregátum érintett társadalmi rétegének további 1-1 lakással történő támogatása	ASZT 1., 3-4.
Segítségnyújtás a lakáshoz jutáshoz az önkormányzati „lakáshoz jutási támogatási” forrás terhére	Pénzügyi Bizottság, Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője	folyamatos	Önkormányzati költségvetés (célszerű volna a költségvetés rögzített hányadát e célra fordítani)	Önkormányzati rendelet módosítása szükséges; évi 1-1 család lakáshelyzetének rendezése lehetséges a szegregátumokban	ASZT 1., 3-4.
A társadalmi kirekesztődésre alkalmas fizikai környezet felszámolása az elkészítendő „Peremkerületi Program” végrehajtásával	Pénzügyi Bizottság; Pénzügyi Osztály Beruházási Csoport vezetője	folyamatos	Önkormányzati költségvetés (saját erő) és pályázati források (pl. DAOP III. prioritástengely forrásai, decentralizált források, úgymint TEKI, LEKI, TEUT)	Járdaépítés, buszvárók korszerűsítése, kerékpárutak építése, közterület rendezése, szennyvízelvezetési és kezelési program; Lakás- és kertrendezési munkálatok; Önkormányzati rendelet módosítása; évi 2-3 közmunkahely létrejötte, a közszolgáltatásokhoz való jobb hozzáférés biztosítása az ASZT 4. területén nagyjából 80-100 fő számára	ASZT 1., 3-4.
2. Mobilizációs program					
A bérlakás és lakáshoz juttatási politika megvalósítása révén	Pénzügyi Bizottság, Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője	folyamatos	Önkormányzati költségvetés és vagyongazdálkodás, állami bérlakás-építési programban részvétel	A szegregált környezetből az integrált társadalmi környezetbe mozgó családok száma, éves szinten és szegregátumonként 1-1 család.	ASZT 1., 3-4.

Feladat megnevezése	Felelős szakterület (személy)	Megvalósítás ideje	Finanszírozás forrása	Cél- és eredmény-indikátorok	Érintett szegregátumok
Intézkedéscsoport		Vállalások			
3. Oktatási integráció		„Mezőberény – Bélmegyer Társulási Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja” végrehajtása			
A szülői iskolázottsági háttér felmérése, teljes körű, megbízható adatszolgáltatás biztosítása	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők	folyamatos	TÁMOP 5.1.3., de különösen 5.2.2. (Biztos kezdet program), DAOP IV. prioritástengely, önkormányzati költségvetés (saját erő)	Működő, teljes, naprakész adatbázis megléte	ASZT 1., 3-4.
A HHH gyerekek óvodáztatása és iskoláztatása feltételeinek megteremtése 3 éves kortól	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők	folyamatos	TÁMOP 5.2.2.; 5.2.3., illetve 5.1.3. programok, önkormányzati költségvetés (saját erő)	A 95%-ot meghaladó, gyakorlatilag minden megfelelő korú gyermek rendszeres óvodába járási arányának megőrzése	ASZT 1., 3-4.
Együttnevelést célzó hosszú távú oktatásszervezési stratégiák kialakítása	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők; Szociális Kerekasztal	folyamatos	OKM-források, TÁMOP 3.1.4., 3.3.5., 3.4.2. programok, AJTP ösztöndíj folytatása	A helyi fejlesztési terv felülvizsgálata lezajlik, végrehajtása megindul; a tagóvodák közötti utaztatás megvalósul a HHH arányok 25% alá csökkentése érdekében	ASZT 1., 3-4.
SNI arányok csökkentését célzó beavatkozások, a Pedagógiai Programban megfogalmazott, valamint a TKVSZRB és nevelési tanácsadó szakvéleményében leírt fejlesztési javaslatok és óraszámok alapján	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők, esélyegyenlőségi referens	folyamatos	TÁMOP 3.4.2. program, önkormányzati költségvetés (saját erő)	Az integrált körülmények között fogadott SNI gyerekek arányának 70%-ra növelése közép, 95%-ra emelése hosszú távon	ASZT 1., 3-4.
Közoktatási szolgáltatásokhoz való arányos hozzáférés biztosítása	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők; Szociális Kerekasztal, esélyegyenlőségi referens, roma referens	folyamatos	TÁMOP 3.1.4., 5.1.3., 5.2.5. programok, Önkormányzati költségvetés (saját erő)	a 2008-2009 tanévben 1-5. évfolyamokon az osztályok átszervezése, a HHH arányok 25% alá csökkentése, majd ezt követően a belépőknél az arányok megtartása. A 6. évfolyamon esélyegyenlőségi felzárkóztató programok szervezése a kulcskompetenciák fejlesztésére heti 2 órában, egyéni fejlesztési terv alapján 15 fős csoportokban. A 7-8.	ASZT 1., 3-4.

				évfolyamon esélyegyenlőségi felzárkóztató programok szervezése a pályaorientáció és szaktárgyak fejlesztésére heti 2 órában, egyéni fejlesztési terv alapján 15 fős csoportokban. Intézményi önértékelés elkészítése	
A 250 óránál többet hiányzó gyermekek arányának országos átlag alatti szinten tartása. Az évfolyamismétlők alacsony szintjének megtartása	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők, roma referens	folyamatos	OKM, TÁMOP 5.2.5., 3.2.1. programok, önkormányzati költségvetés (saját erő)	A 250 óránál többet hiányzó gyermekek arányának minimálisra csökkentése, az évfolyamismétlők számának minimális szinten tartása. A 2009. évi kedvező őszi állapotok hosszú távú fenntartása	ASZT 1., 3-4.
A kompetenciamérések eredményei alapján folyamatos elemző munka, szükség szerint a HH/HHH tanulókra vonatkozóan külön eseti intézkedési tervek elkészítése	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők, esélyegyenlőségi referens, roma referens	folyamatos	Intézményi kompetencia TÁMOP 3.1.4., 3.2.1., 3.4.2., illetve 3.4.3. programok, önkormányzati költségvetés (saját erő)	A kompetencia-felmérés helyi eredményei javulnak, az eredmények szórása csökken.	ASZT 1., 3-4.
A tehetséges középiskolát végzett nehéz sorsú gyermekek számára kitörési (továbbtanulási) lehetőség	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők, esélyegyenlőségi referens, roma referens	folyamatos	AJTP-ösztöndíj forrásai	Az „Arany János tehetséggondozó program” ösztöndíj révén a felsőoktatásba felvételt nyertek számának alakulása	ASZT 1., 3-4.

Feladat megnevezése	Felelős szakterület (személy)	Megvalósítás ideje	Finanszírozás forrása	Cél- és eredmény-indikátorok	Érintett szegregátumok
Intézkedéscsoport					
Vállalások					
4. A szegregátumban élők, s ezen belül kiemelten a roma népesség társadalmi integrációja	I. Roma civil szervezetek bevonása az egyeztetésbe				
A CKÖ, a roma civil szervezetek, valamint a PMH közötti kommunikáció javítása	Roma referens (PMH)	folyamatos	Külön forrást nem igényel	A helyi romákat érintő tervek, fejlesztések kapcsán az információk eljuttatása minden érintetthez (1000-1100 fő)	ASZT 1., 3-4.
A romák és az óvodák közötti kommunikáció javítása a CKÖ aktivitásának növelése révén	Intézményvezetők, roma referens, esélyegyenlőségi referens, CKÖ	folyamatos	Külön forrást nem igényel	A roma szülőkkel való kapcsolatfelvétel segítése, a kapcsolattartás támogatása	ASZT 1., 3-4.
A romák és az iskolák közötti kommunikáció javítása a CKÖ, a roma referens és az esélyegyenlőségi referens bevonásával	Intézményvezetők, roma referens, esélyegyenlőségi referens, CKÖ	folyamatos	Önkormányzati költségvetés, TÁMOP 3.4.1. program	Évi 2-2 alkalommal a roma kultúrát és hagyományokat bemutató program megszervezése az iskolákban	ASZT 1., 3-4.
II.a. Oktatási integráció erősítése a „Mezőberény – Bélmegyer Társulási Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja” végrehajtásán keresztül					
Ügyelet ellátása, iskolába történő beszoktatás, családlátogatás, családokkal való kapcsolattartás, orvosi vizsgálatra kísérés, az úszásoktatás, a sportversenyek és a cigány hagyományörző foglalkozások támogatása	Intézményvezetők, roma referens, esélyegyenlőségi referens, CKÖ	folyamatos	TÁMOP 3.3.5., 3.4.1., 5.2.2., 5.2.3. és 5.2.5. programok, Önkormányzati költségvetés (saját erő)	Támogató tanári rendszer, szülői segítői hálózat működtetése	ASZT 1., 3-4.
Alsó és felső tagozatos, rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülő gyermekek étkezési, tankönyvhöz jutási és pénzügyi támogatás biztosítása	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője;	folyamatos	Önkormányzati költségvetés, TÁMOP 5.1.3., 5.2.3. programok	Az érintett (2007-ben a szegregátumokban 220 fő) gyermekek teljes körű bevonása a rendszerbe	ASZT 1., 3-4.
A roma és nem roma hátrányos helyzetű gyermekek közoktatási integrációjának elősegítése a deszegregációs, integrációs-módszertani, fogyatékoság felülvizsgálati programok folytatása, illetve indítása	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők; Szociális Kerekasztal	folyamatos	TÁMOP 3.3.5., 3.4.1., 3.4.2., 5.1.3., 5.2.2., 5.2.3., 5.2.5. programok Önkormányzati költségvetés (saját erő)	„Mezőberény – Bélmegyer Társulási Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja” végrehajtása révén	ASZT 1., 3-4.
A roma hátrányos helyzetű gyermekek közoktatási integrációjának elősegítése a továbbtanulást segítő Arany János ösztöndíj program működtetése	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők	folyamatos	OKM források, AJTP forrásai	A roma tanulók körében a továbbtanulási hajlandóság megtartása a 2009. évi vagy ahhoz közelítő szinten. (Az iskola minden végzős tanulója tovább tanult)	ASZT 1., 3-4.

Feladat megnevezése	Felelős szakterület (személy)	Megvalósítás ideje	Finanszírozás forrása	Cél- és eredmény-indikátorok	Érintett szegregátumok
Intézkedéscsoport					
Vállalások					
4. A szegregátumban élők, s ezen belül kiemelten a roma népesség társadalmi integrációja	II.b. Foglalkoztatás és vállalkozásfejlesztés a város hatályos „Gazdaságfejlesztési Program”-jának végrehajtásával – <u>Komplex munkaerőpiaci programok megvalósítása</u>				
Piacképes szakmák elsajátítása a Megyei Munkaügyi Központ és a BRMKK közreműködésével a „Lépj egyet előre program” végrehajtása révén	Oktatási Bizottság; Pénzügyi Osztály vezetője	folyamatos	TÁMOP 2.1.1. program, OFA források, önkor. költségvetés	Éves szinten 10-12 fő beiskolázása felnőttképzési tanfolyamokra a három szegregátum területéről	ASZT 1., 3-4.
Pályorientációs beszélgetések a végzős általános iskolai és középiskolai osztályokban a „Lépj egyet előre program” végrehajtása révén	Oktatási Bizottság; Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; intézményvezetők	folyamatos	TÁMOP 2.1.1. program, Önkormányzati költségvetés	Éves szinten 4 általános iskolai és 4 középiskolai osztályban szervezett képzések az osztályfőnöki órák keretében	ASZT 1., 3-4.
Atipikus foglalkoztatási módok megismertetése és terjedésének ösztönzése; Háztartásvezetési, főző-, pénzkezelési, gyermekgondozási és higiénés tanfolyamok indítása kiscsoportos – házakban tartott – foglalkozás keretében	Pénzügyi Bizottság, Ipartestület; Pénzügyi Osztály vezetője Roma referens, Gyermekjóléti Szolgálat	folyamatos	TÁMOP 2.4.3. program, OFA-források, önkormányzati költségvetés (saját erő), vállalkozói források, TÁMOP 5.3.1. program	Informatikai képzés évi 5-6 fő számára, otthoni szélessávú kapcsolat kialakítását és a munka-végzéshez szükséges hardver biztosítását támogató rendelet módosítása 2009 folyamán, távmunka-végzést támogató kamatmentes kölcsön biztosítása évi 1-2 fő számára, foglalkoztatási paktum kidolgozása 2009 folyamán a részmunkaidős foglalkoztatás támogatására, évi 3-4 részmunkaidős munkahely létesítése	ASZT 1., 3-4.
Megváltozott munkaképességű emberek rehabilitációjának és foglalkoztatásának segítése	Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője, Ipartestület	folyamatos	TÁMOP 1.4.1., 2.3.4. programok	A jelenleg városi szinten foglalkoztatott 20-25 főhöz képest éves szinten 1-1 új munkahely teremtése a szegregátumokban	ASZT 1., 3-4.
„Lépj egyet előre” program	Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője, Ipartestület	folyamatos	SZMM források, TÁMOP 2.1.1. program, önkor. költségvetés (saját erő), vállalkozói források	A munkába visszatérést szolgáló eszközökből a szegregátumban élő inaktív, de aktív korú népesség 5-10%-át kell bevonni	ASZT 1., 3-4.
Mentálhigiénés programok szervezése a foglalkoztatási hajlandóság növelésére	Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; civil szervezetek	folyamatos	TÁMOP 5.3.1., 5.6.1. program önkormányzati költségvetés (saját erő)	Évente 7-8 tartós munkanélküli, vagy aktív korú inaktív kereső bevonása a programba	ASZT 1., 3-4.
A közmunkaprogramokban való részvétel ösztönzése	Szociális Bizottság; Pénzügyi Bizottság, Pénzügyi Osztály vezetője; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője;	folyamatos	TÁMOP 1.1.3. program, önkormányzati költségvetés (saját erő)	A visszatérően közmunkásként foglalkoztatott csoport felett évi legalább 2 fő bevonása a közmunka-programokba	ASZT 1., 3-4.
A feketemunka visszaszorítása, az időnyomunka helyzetének megváltoztatása, a jövedelem stabilitás biztosítása	Szociális Bizottság; Pénzügyi Bizottság, Pénzügyi Osztály vezetője; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; Rendőrség	folyamatos	IRM források, önkormányzati költségvetés	A nemzeti szintű, a gazdaság kifehérítését célzó programokhoz csatlakozva a feketemunka visszaszorítása	ASZT 1., 3-4.

Feladat megnevezése	Felelős szakterület (személy)	Megvalósítás ideje	Finanszírozás forrása	Cél- és eredmény-indikátorok	Érintett szegregátumok
Intézkedéscsoport	Vállalások				
4. A szegregátumban élők, s ezen belül kiemelten a roma népesség társadalmi integrációja	II.b. Foglalkoztatás és vállalkozásfejlesztés a város hatályos „Gazdaságfejlesztési Program”-jának végrehajtásával – <u>A szegregátumokban működő, az ott lakókat tartósan foglalkoztató kis- és középvállalkozások fejlesztése</u>				
A KKV-k célzott támogatása az adóterhek mérséklésével, a fejlesztésekhez szükséges pályázati lehetőségek, forrástérkép bemutatásával. Pályázatírásban való közreműködéssel (műszaki, technikai tanácsadás)	Pénzügyi Bizottság, Hatósági Osztály Adóhatóság, Pénzügyi Osztály vezetője, Beruházási csoport vezetője	folyamatos	Önkormányzati költségvetés	Helyi adóról szóló rendelet módosítása, A szegregátumban élőket tartósan foglalkoztató vállalkozások helyi adó mérséklése; vállalkozásfejlesztési beadott pályázatok száma	ASZT 1., 3-4.
A helyi beruházások kivitelezésénél az ASZT-kből érkező munkavállalókat foglalkoztatni szándékozó cégek preferálása, a „Roma Munkaerőpiaci Program”-hoz való csatlakozással	Pénzügyi Bizottság, Pénzügyi Osztály vezetője	folyamatos	A fejlesztési pályázatok forrásai	Az ASZT-kből érkező munkavállalók számának növekedése évente 3-4 fővel	ASZT 1., 3-4.
A vállalkozás-alapítás, -fejlesztés és – fenntartás területén nyújtott segítség, önköltségi áron nyújtott vállalkozás-vezetési ismeretek, jogi- és adó-tanácsadás, valamint pályázatírás területén	Pénzügyi Bizottság, Pénzügyi Osztály vezetője, Beruházási csoport vezetője, civil szervezetek	folyamatos	Önkormányzati költségvetés	Az érintett szegregátumban induló új vállalkozások túlélési rátájának 20%-os növelése 3 év alatt	ASZT 1., 3-4.
Inkubátorház alapítása, az induló vállalkozások támogatása céljából	Pénzügyi Bizottság, Pénzügyi Osztály vezetője, Beruházási csoport vezetője, vállalkozások érdekképviselői szervezetei	2012-ig	GOP és DAOP I. prioritástengely források, önkormányzati költségvetés (saját erő)	Az inkubációba bevont, a szegregátumokban alapított vállalkozások száma	ASZT 1., 3-4.
Vállalkozóvá válás támogatása	CKÖ, vállalkozói érdekképviseltek	folyamatos	Hazai KKV támogatási források	A létrejött vállalkozások számának alakulása a szegregátumokban	ASZT 1., 3-4.

II.d. Egészségügyi integráció					
Népegészségügyi szűréseken való részvétel ösztönzése	Szociális Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője, roma referens, CKÖ, civil szervezetek	folyamatos	EüM, SZMM források, TÁMOP 6.1.2./II. program	A szegregátumban élők szűrővizsgálatokon való részvételi arányának városi átlagra emelése 3 év alatt, országos átlagra emelése 5 év alatt	ASZT 1., 3-4.
Foglalkoztatás-ösztönző programok a szegregátumokban élők alkalmazására az egészségügyi és szociális hiányszakmákban (ápoló, asszisztens, szociális munkás, gondozó stb.)	Szociális Bizottság, Oktatási Bizottság; ; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője, roma referens, CKÖ, egészségügyi és szociális intézmények vezetői	folyamatos	TÁMOP 1.1.2., 1.1.3., 5.3.1. programok, EüM és SZMM források, önkormányzati költségvetés	Pályaorientációt követően a szakképzési programokra jelentkezők számának 25%-os növelése 2 év alatt, garantált munkahely biztosítását célzó foglalkoztatási paktumok kidolgozása az érintett intézmények vezetőivel 2009 folyamán, a képzést sikeresen teljesítők körében minimum 80%-os elhelyezkedési arány elérése.	ASZT 1., 3-4.

Feladat megnevezése	Felelős szakterület (személy)	Megvalósítás ideje	Finanszírozás forrása	Cél- és eredmény-indikátorok	Érintett szegregátumok
<i>Intézkedéscsoport</i>	<i>Vállalások</i>				
4. A szegregátumban élők, s ezen belül kiemelten a roma népesség társadalmi integrációja	II.e. Kulturális integráció – A többségi társadalom toleranciaszintjét emelő programok végrehajtása				
A roma kultúra méltó bemutatása, toleranciára nevelés az iskolai oktatásban	Oktatási Bizottság; roma referens, intézmény vezetők, CKÖ, roma koordinátorok / asszisztensek	folyamatos	OKM, TÁMOP 3.3.5. program, önkorm.-i költségvetés (saját erő)	A roma kultúra, népszokások, történelem bemutatása évi 2-2 alkalommal a NAT-ban megfogalmazott elvárások szerint	ASZT 1., 3-4.
A roma kultúra, hagyományos mesterségek, színpadi és interaktív bemutatása a városi rendezvényeken	Oktatási Bizottság; roma referens, CKÖ, civil szervezetek	folyamatos	Önkormányzati költségvetés, a megrendezést támogató turisztikai pályázati források (DAOP II. prioritástengely)	A jelenleg meglévő hagyományok folytatása; roma „skanzen” kialakítása a hajdani telepek életének bemutatására	ASZT 1., 3-4.

6. Közszolgáltatások	A közszolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása (szociális és egészségügyi)				
Az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése a járóbeteg ellátás fejlesztésével, a Gyógycentrum kialakításával	Szociális és Pénzügyi Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője; Pénzügyi Osztály vezetője, Városi Főépítész, egészségügyi intézmények vezetői	2009; illetve nyertes pályázat esetén 2010-11.	DAOP 4 prioritástengely, TIOP források, önkormányzati költségvetés (saját erő)	A Városi Kálmán Fürdőhöz kapcsolódó Gyógycentrum pályázatának benyújtása 2009-10 folyamán; éves szinten 20-30 főt érint a szegregátumok lakosságából	ASZT 1.,3-4.
A szociális szolgáltatások fejlesztése a DAOP pályázati forrásokra benyújtott (és sikeresen elnyert) pályázatok megvalósítása révén	Szociális Bizottság, Pénzügyi Bizottság; Hatósági Osztály Szociális Csoport vezetője, Pénzügyi Osztály vezetője, Városi Főépítész, szociális intézmények vezetői, SZKK Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat vezetője	2009, illetve nyertes pályázat esetén 2010-11.	DAOP 4 prioritástengely, TIOP források, önkormányzati költségvetés (saját erő)	A „Szociális alapszolgáltatások, gyermekjóléti alapellátások és közösségi terek infrastrukturális fejlesztése”, a „Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások komplex-, valamint bölcsődék önálló fejlesztése” című programokra benyújtott pályázatok 2009-10 folyamán; a bölcsőde fejlesztés éves szinten 7-8 kisgyermeket érint a szegregátum területén; a közösségi terek fejlesztése 220 fiatalokot érint	ASZT 1., 3-4.
Információs hálózatokhoz és szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyeinek erősítése	OPSKK és az oktatási intézmények vezetői	folyamatos	TIOP források, DAOP IV. prioritástengely forrásai	Informatikai eszközállomány fejlesztése, szabad internet elérési pontok számának növekedése	ASZT 1., 3-4.
Hátrányos helyzetű emberek részvételének támogatása közösségi rendezvényeken	Önkormányzati intézmények vezetői	folyamatos	TÁMOP 3.2.3., 5.1.3., 5.2.5., 5.5.4. programjai	A rendezvényeken résztvevő hátrányos helyzetűek számának növekedése	ASZT 1., 3-4.

1a. táblázat: A 2001-es Népszámlálás adataiból előállított mutatók

Az IVS-ben azonosított városrészek és szegregátumok neve	Lakónépesség száma (fő)	0-14 évesek aránya	15-59 évesek aránya	60-X évesek aránya	Legfeljebb 8 oszt. végzettségűek aránya 15-59 éves népességből	Felsőfokú végzettségűek a 25-X éves korosztályból	Lakásállomány (db)	Alacsony komfort-fokozatú lakások aránya	Rendszeres munkajövedelem mel nem rendelkezők aránya (15-59 éves népességből)	Legfeljebb 8 osztályt végzettek és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya (15-59 éves népességből)
Városközpont	2038	15,8	61,5	22,7	31,3	15,1	845	10,3	48,3	25,8
Tótvég	1405	15,7	60,3	24,0	30,1	5,9	581	22,0	45,2	20,9
Németvég	1734	14,7	53,6	31,7	27,5	8,1	745	28,2	45,4	19,7
Magyarvég	2292	18,2	60,3	21,6	37,2	4,9	871	33,4	51,9	25,9
Északi Kertváros	1872	25,2	60,8	14,1	43,5	3,7	577	42,5	59,1	34,2
Keleti Kertváros	1675	18,4	61,4	20,2	29,3	4,7	628	26,8	47,2	21,0
Külterület	373	18,8	61,9	19,3	50,6	0,4	207	84,1	64,9	37,7
Város egészére vet. mutató	11389	18,1	59,8	22,1	34,2	6,9	4454	29,3	50,5	25,4
Antiszegregáció 1. terület	503	34,8	52,9	12,3	74,1	2,0	126	64,8	81,6	66,9
Antiszegregáció 2. terület ¹²	368 ¹³	14,7	67,4	17,9	86,7	12,2	28	21,4	91,1	86,3
Antiszegregáció 3. terület	91	31,9	53,9	14,3	69,4	0,0	30	56,7	73,5	55,1
Antiszegregáció 4. terület	150	30,0	59,3	10,7	75,3	0,0	51	54,9	71,9	57,3

Forrás: KSH adatok - Népszámlálás, 2001

¹² A KSH-val történt egyeztetés alapján kikerült a szegregátumok köréből!

¹³ Ebből intézeti háztartás összesen 312 fő.

1b. táblázat: A 2001-es Népszámlálás adataiból előállított mutatók.(folytatás)

Az IVS-ben azonosított városrészek és szegregátumok neve	Foglalkoztatottak aránya (15-59 éves népességből)	Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	Állandó népesség	Alacsony presztízsű foglalkozási csoportokban foglalkoztatottak aránya	Gazdaságilag nem aktív népesség aránya	Munka-nélküliségi ráta	Tartós munkanélüliek (min. 360 nap) aránya	Kizárólagos jövedelemforrás állami, vagy helyi támogatás (15-59 éves népességből)	Komfort nélküli, félkomfortos és szükséglatások aránya	Egyszobás lakások aránya
Városközpont	49,3	44,3	1795							
Tótvég	50,0	46,0	1427							
Németvég	48,5	53,3	1779							
Magyarvég	44,5	50,9	2316							
Északi Kertváros	38,3	47,8	1899							
Keleti Kertváros	48,8	43,1	1709							
Külterület	32,7	62,3	369							
Város egészére vet. mutató	45,8	48,3	11294	50,2	66,2	11,4			29,3	12,3
Antiszegregáció 1. terület	16,9	72,6	507	77,6	83,1	42,4	8,2	31,6	64,8	23,8
Antiszegregáció 2. terület ¹⁴	8,8	42,9	105	18,2	94,0	0,0	0,0	0,8	21,4	25,0
Antiszegregáció 3. terület	23,6	63,0	91	92,3	79,1	31,6	15,8	32,7	51,9	11,1
Antiszegregáció 4. terület	26,9	63,5	150	84,0	81,3	10,7	0,0	37,1	55,1	38,8

Forrás: KSH adatok - Népszámlálás, 2001

¹⁴ A KSH-val történt egyeztetés alapján kikerült a szegregátumok köréből!

2. táblázat: Városrészek és szegregátumok segélyezési mutatói

Az IVS-ben azonosított városrészek és szegregátumok neve	Lakónépesség száma (jelenlegi népesség-nyilvántartási adatok alapján)	Lakások száma (jelenlegi népesség-nyilvántartási adatok alapján)	LFT-ben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Rendszeres szociális segélyben részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Rendszeres gyermekvédelmi támogatásban részesülők aránya a lakások számához viszonyítva	Közügyellátásban részesülők száma a népességszámhoz viszonyítva	HHH gyermekek aránya a településrészen a lakások számához viszonyítva	Romák aránya a lakó-népességen belül	3 évnél fiatalabb gépjárművek aránya
Városközpont	2038	845	3,2	4,0	7,2	3,7	0,95		15,3
Tótvég	1405	581	3,1	5,0	9,8	3,6	1,55		11,1
Németvég	1734	745	3,8	3,6	10,9	5,2	1,6		8,1
Magyarvég	2292	871	7,3	9,0	21,6	4,5	6,2		11,7
Északi Kertváros	1872	577	14,7	20,1	50,1	4,9	8,0		12,0
Keleti Kertváros	1675	628	6,5	8,6	15,0	3,7	4,0		11,8
Külterület	373	207	6,3	8,7	15,9	2,9	1,9		8,2
Város egészére vet. mutató	11389	4454	6,2	8,0	18,0	4,25	5,9	9-10% ¹⁵	11,6
Antiszegregáció 1. terület	503	126	40,5	51,6	141,3	8,75	89,7	75-80%	3,4
Antiszegregáció 2. terület ¹⁶									
Antiszegregáció 3. terület	91	30	13,3	26,7	63,3	6,6	20,0	70-75%	0,0
Antiszegregáció 4. terület	150	51	25,5	31,4	64,7	7,3	39,2	70-75%	11,1

Forrás: Önkormányzati nyilvántartások, KSH adatközlés

¹⁵ A 2001-es Népszámlálás adatai alapján a roma népesség aránya 3,6%-nak adódott.

¹⁶ A KSH-val történt egyeztetés alapján kikerült a szegregátumok köréből!

3. táblázat: Óvodai és általános iskolai közoktatás integráltságának felmérése

Intézmény neve	Tanulólétszám az intézményben				Tanulólétszám az iskolában az osztályszervezés módja szerint											
					Normál (általános) tanterv				Emelt szintű oktatás és/vagy két tanítási nyelvű iskola				Gyógypedagógiai tagozat			
	Összesen	HH	HHH	SNI	Összesen	HH	HHH	SNI	Összesen	HH	HHH	SNI	Összesen	HH	HHH	SNI
Összevont Óvoda	330	149	43	10												
<i>Széchenyi I. Német nyelvű tagóvoda</i>	74	21	2	2												
<i>Kálvin János utcai Óvoda</i>	67	33	8	0												
<i>Kinizsi Pál utcai Óvoda</i>	68	43	12	5												
<i>Kodály Zoltán utcai Óvoda</i>	64	15	7	0												
<i>Mátyás király utcai Óvoda</i>	57	37	14	3												
Mezőberényi Bélmegyeri Térségi Általános Iskola	991	367	103	118												
- alsó tagozat	491	195	49	47												
- felső tagozat	500	172	54	71												
Petőfi Sándor úti Általános Iskola	458	151	40	43												

Forrás: Önkormányzati adatközlés

4.A. táblázat: A település infrastruktúrája

Infrastrukturális elem	Településrész	Utcanév
Vezetékes víz		
Aram		
Közvilágítás		
Szennyvíz-csatorna	Északi Kertváros	Rózsa utca, Gárdonyi Géza utca, Szent János utca
	Tótvég	Gyomai út, Téglás utca
	Németvég	Gyár utca, Hattyú utca, Szarvasi út, Ókert utca
	Magyarvég	Zöldfa utca, Fűrjes utca, Szivárvány utca
Gáz	Északi Kertváros	Rózsa utca, Gárdonyi Géza utca
Csak útalap van, de nincs aszfaltburkolat	Magyarvég	Fűrjes utca
	Városközpont	Zsák utca
Járda		(A város minden utcájának legalább egyik oldalán van járda. A távlati cél, hogy minden utca mindkét oldalán épüljön ki a burkolt járda, ez a jelenlegi megvalósítási ütemet kivéve 8-10 évet vesz majd igénybe.)

Forrás: Önkormányzati adatközlés

5. táblázat: Folyamatban lévő telep-felszámolási és rehabilitációs program(ok) bemutatása

A programban érintett utcák	A programban érintett lakások száma	A program költségvetésének forrásai	Milyen formában történik az érintett lakosok elhelyezése?	Az akcióterületen élő családok elhelyezésének helye (az utcák neve, külső település neve)
Nincs ilyen!				

Forrás: Önkormányzati adatközlés